

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA.
Strada Zrinyi N-rul 11a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Românii în -armata austro-ungară.

Neamul românesc din Austro-Ungaria (de 4 milioane) este reprezentat în armată cu 200.000 de soldați, cari împreună cu cele 400.000—500.000 de baionete ale României sunt razimul și siguranța monarhiei întregi în Orientul european precum a arătat atât de elocvent d. Goga în coloanele acestea.

E în deobște cunoscută, din vechi timpuri vrednicia și cinstea soldatului român. Trupește soldatul român e cel mai resistant atât la instrucție cât și la marșuri și în manevre, creace au trebuit să recunoască toate cercurile militare competente. Sufletește soldatul român e absolut disciplinabil. Simțul de cinste și de datorie, infiltrat dela plămădirea lui în țăranul român, îl aduce recrutul român și la miliție; el se deosebește la prima vedere de ceilalți colegi ai lui; e un contrast tăcerea și modestia lui față de gălăgia și de purtarea sumeată a ungurului și a germanului, sugestionate de „superioritatea” lor politică și culturală.

Secolile de subjugare, de viață necăjită în care am trăit, i-a infiltrat țăranului român felul lui de a vedea viața sub un raport cu mult mai serios decât multe alte neamuri.

În consecință și soldatul va căuta să-și implinească cât mai bine datoria, să nu facă un lucru de jumătate, căci cu asta nu e învățat. Cu toate că nu prea pricepe ce va fi vorbind răsutilul său superior, care nu știe din

limba lui decât câteva „epitete ornante” din dicționarul vulgarismelor, el își va da silința, — și ajutat de inteligența-i înăscută și de organismul său robust învățat cu greul, va răzbi în curând greutatea începutului. Și iată-l soldat format, bun țintaș, bun pedestraș, resistând la cele mai grele exerciții, plin de avânt, gata pentru orice eventualitate.

Istoria războaielor monarhiei, e plină de pilde de vitejia și eroismul soldatului român, nu e regiment românesc care să nu poseadă mulțime de distincții și medalii câștigate în lupte în cari pe soldatul român nu-l mâna nici entuziasmul de la lupta pentru neamul său, nici nu lupta pentru a-și păra sărăcia și nevoile, ci pentru interese străine de el, pe cari nici nu era în stare poate să le priceapă; ci lupta din simț de datorie și din ambiția înăscută de a nu se lăsa dovedit de alții. Nu să pomenește ca soldații români să fi fugit vreodată din luptă.

Acelaș spirit stăpânește și astăzi în rândurile feciorilor noștri.

Și acu să ne întrebăm: cu ce să răspundem virtutea și credința militară a noastră din partea competentă, prin ce mijloace se nutrește și să stimulează această virtute soldățească la care se va face apel și pentru cauze, poate străine de interesele neamului nostru, ori chiar contrare lor? Și ce facem noi ca neam, ca biserică, ca societate pentru soldatul nostru?

Puțină cugetare ne va da răspunsul, — din păcate, așa de puțin favorabil. Cu toată importanța, ce-o recunoaștem, a armatei și a elementului românesc din ea, totși nu ne-am dat

silința să ne apropiem de cazarmă, să-i ajutăm spăriatului recrut, să-l mângăiem, să-i dăm sfaturi să-l creștem în spiritul neamului și legii noastre. Căci atâta teren de activitate am avea, mai ales culturală, în cadrele organizației militare încât în cei 2—3 ani de serviciu am putea paraliza toată activitatea nefastă a școalelor străine din copilăria soldatului; căci am găsi acolo feciori în aproape deplina lor dezvoltare sufletească, cu ochii și mintea mai deschise pentru chestiunile vitale culturale-naționale, și neapucați încă de vâltoarea tâmpitoare a năcăjitei lor vieți de mai târziu, mai doritori și mai docili ucenici decât vor fi fost înainte și vor fi după ce vor intra în greul vieții civile.

Am strigat și am protestat, ne-am tânguit în fața pericolului răpirii dreptului limbei noastre și împotriva impunerii unei limbi și spirit străin, când cu schimbarea limbii de regiment din noile legi militare, dar n'am făcut nimic pentru paralizarea efectului lor.

Și ne poate prinde mirarea, că față de indiferența noastră, nu s'au simțit îndemnate nici cercurile militare de a veni în ajutorul soldatului român, ridicându-i moralul și nivelul lui cultural-național prin așezăminte și dispozițiuni corăspunzătoare.

Sunt multe neajunsurile și multe sunt căile ce duc la țintă.

În primul rând biserica are aci un teren și o chemare deosebit de înălțătoare. Cei 200.000 de oșteni ar trebui din prima zi luați în primire de reprezentanții bisericei noastre și spovediți, sfătuiți și încurajați. Preotul militar ar trebui să fie un părinte al soldaților,

O moștenire.

Persoanele:

Văduva Marina Vălean.

Elena, fiica ei.

Ion Voicu, profesor.

Lisaveta, rudenie îndepărtată a Marinei.

Vasile Pascu, nepotul Lisavetei.

Dr. Stoica, avocat.

O servitoare.

Un vizitiu.

Actul I.

Locuința văduvei Marina Vălean.

O cameră mobilată simplu dar cu gust, un fel de salonaș. În fund ușa dela intrare. În dreapta și stânga alte două uși cari răspund în două camere. În salonaș, la stânga, un divan de modă veche, dar foarte bine păstrat. Lângă el o masă, acoperită cu broderii. Lângă ușa din fund, la dreapta o bibliotecă cu geamuri, cheea e în ușe. Cărțile sunt în cea mai perfectă ordine, volume groase în legături de piele cu inscripții aurite. Deasupra divanului un portret încadrat în negru, reprezintă un bărbat foarte frumos, brunet. Celelalte după plac.

La ridicarea cortinei văduva Vălean șade pe divan, brodând; față-sa, domnișoara Elena șade în față lângă masă. Răsfoește încă puțin printr'un volum, care, după înfățișare, trebuia să fie din bibliotecă, apoi îl așază pe masă, își

ia broderia și lucrează. O după-miază dela sfârșitul lui August.

Elena: Nu pot afla pagina unde am cetit pasajul acela; Dar cred că nu mă înșel. Nu e vorba de egoismul bărbaților.

Marina: Te înșeli cu siguranță, dragă. Dacă nu te superi o să-ți cetesc eu numai decât șirele acelea. (Lasă broderia, iea cartea, răsfoește puțin, apoi citește). „Chiar faptul că bărbatul poartă în măsură cu mult mai mare decât femeia lupta cea grea pentru existență aceasta înăsprește — în măsură mai mică sau mai mare — simțimentele tuturor bărbaților. Și se pare că un bărbat chiar atunci e prețuit mai mult, e socotit de mai bărbat, când pășește vartos, neînduplecat înainte, părând că în loc de nervi are coarde de oțel, pe când femeia, înceată de a fi femeie tocmai în clipa când în sufletul ei se stinge acordul celui din urmă simțământ de delicatețe, când și sufletul ei e pe calea de-a se înăspri.” (Inchide cartea, își reia broderia. Cu tristețea). Nu puteam să mă înșel. Tatăl tău pomenea de multe ori adevărul acesta pe care ni-l arată viața.

Elena (ridică ochii și privește portretul deasupra divanului): Eu pe tata nici când nu l-am crezut egoist, și nu pot nici acum.

Marina: Tatăl tău! Dar cine-a spus că el a fost egoist? Cine afirmă că toți bărbații sunt egoiști?

Elena: Cartea aceasta e scrisă de tata.

Marina: Bine, dragă, dar tatăl tău face o

simplă constatare. El nu aprobă — deși cearcă să-l explice — egoismul bărbaților.

Elena: Inșă... ca să deie o astfel de explicație a trebuit să simtă acest egoism cel puțin în alt cineva care i-a fost foarte aproape.

Marina (o privește cu dragoste): Cât de mult seameni tu cu sârmanul nostru tată, dragă Eleno! De câte ori îmi spunea și el, cetind vre-o maximă: „Omul care a scris-o aceasta a trebuit să fie nenorocit”, ori „a trebuit să aibă multe desiluzii”. Desigur, viața intimă a cuiva se reoglindește în ceea ce scrie. Dar față de tatăl tău nu trebuie să ai nici o bănuială.

Elena (încetând de-a lucra): Dar... mamă! Cum aș putea să am vr'o bănuială? Știi bine ce e pentru mine tata!

Marina: Știu, și chiar pentru asta trebuie să-ți spun că el nu putea suferi pe astfel de bărbați, cari sunt în stare să calce orice în picioare, numai ca să-și ajungă scopul. Nu aceștia erau eroi înaintea lui, nu pe aceștia îi socotea tari, ci pe aceia cari luptă păstrându-și simțimentele nealterate, cari rămân adevărați oameni, slujind adevărului și dreptății, chiar când văd că pot fi biruiți de cei nedrepti. (Oftând). El era unul dintre acei rari bărbați cari nu se pleacă nici înaintea aurului, nici a favorurilor. Nu era, deci, egoist.

Elena: Știu, mamă, știu! Ai putea să crezi că eu să mă îndoesc o singură clipă despre asta?

Marina: Nu cred, dar mi se pare că n'ar fi rău dacă te-ai gândi că-s puțini oameni ca tatăl

la care aceștia să găsească totdeauna intrare, căruia să-i spuie năcazurile și durerile, iar preotul în afară de sfaturi să mijlocească ca anume gravamine îndreptățite să fie lecuite.

Cunoscută este legătura strânsă dintre armată și biserică, influența crucei asupra spiritului militar; cu atât mai ușor ar putea deci biserica să-și impue justele-i deziderate.

Biserica, prin reprezentanții ei, să pretindă ca sărbătorile noastre să fie strict ținute și să nu fie făcute uitate, cum se întâmplă în cele mai multe locuri. În acele zile, consecvent soldații să fie duși în corpore la biserică, iar acolo unde nu ar încăpea, să li se pue la dispoziție biserici sau capele militare. Iar preoții militari să predice regulat pe seama lor.

Dacă e adevărat că miliția trebuie să fie o școală cetățenească, de disciplină trupească și morală, cu atât mai mult trebuie să fie și o școală a legii creștinești și pentru noi o școală creștinească națională. Oșteanul român trebuie să capete în tot decursul serviciului său învățăturile legii sale românești, în limba românească; să cerem introducerea obligătoare a catehizației în toate garnizoanelor cu soldați români. În cadrele catehizației, având fiecare soldat catechism bine scris la dispoziție, fiecare soldat poate învăța să citească și să scrie în limba românească, prin ce am paraliza destructiva influență a școalelor străine în cari a fost silit să-și facă primele învățături. Nu mai amintim de gustul de cetit ce se desvoaltă în el la această vârstă, când nu va mai uita așa ușor ca în copilărie.

Pentru a putea duce în îndeplinire aceștia, prima cerință este: *să avem preoți militari și capele militare în toate garnizoanele unde sunt soldați români.*

Iată de pildă Aradul. În regimentul de casă al Aradului, infanterie Nr. 33, avem o sdrbitoare majoritate; la honvezi, la husari, la tunari vom fi asemenea în număr însemnat. Dar pe când romano-catolicii au în cetate o spațioasă și frumoasă biserică, în care preotul militar catolic, își face în toată ziua slujba, noi n'avem preot militar și n'avem nici o capelă. Astfel că la sărbătorile Crăciunului și cele ce vor urma, soldații români au fost și

vor fi lipsiți de mângâierea și plăcerea divinului nostru cult. Nici acea posibilitate nu o au oștenii noștri să participe la slujba Dumnezeiască din o biserică din oraș, căci aceste chiar la aceste mari serbători sunt arhipline, încât nu încap nici ceilalți credincioși.

Să fi avut însă un preot militar și să ne fi stat și nouă la dispoziție biserica din cetate, la auzul sfinteii liturghii și ale duoaselor cântări ale unui cor format dintre soldați, cele vre-o 4 mii de oșteni, pe cari datorită i-a smuls din sânul familiei lor în pragul acestor sfinte zile, și-ar fi ușurat dorul de ai lor și ar mai fi uitat de amarul înstrăinării.

Să nu credem că aceasta e o situație excepțională a Aradului — deși e semnificativă ca așa ceva se poate întâmpla într'o localitate cu reședință episcopescă, — căci cele mai multe orașe ale noastre sunt de asemenea în această situație.

Consultând șematismul armatei noastre, vom vedea, că de pildă biserica noastră ortodoxă e reprezentată în întreaga monarhia de un singur protopop (dl Paul Boldea) în Viena și 6 preoți¹⁾, cu sediul în Budapesta, Timișoara, Brașov, Sibiu, Graz și Serajevo. Iar biserica română unită prin patru²⁾ preoți cu sediul Cașovia, Ragusa, Sibiu.

Pentru comparație amintim că Sârbii, — mai puțini ca noi — au 2 protopopi și 4 preoți, rutenii gr.-catolici 2 protopopi și 9 preoți, reformații 1 senior (protopop) și 4 preoți, luteranii 2 seniori și 4 preoți, mohamedanii 4 imami iar romano-catolici 22 de vicari, canonici, protopopi și 112 preoți.

Unde ne sunt preoții în garnizoanele românești, sau cu regimente detașate românești: Arad, Lugos, Caransebeș (sediul de episcopie), Biserica-Albă, Chichinda-mare, Orăștie, Deva, Făgăraș, Mediaș, Bistrița, Dej,

¹⁾ Dnii Terentiu Bugariu, sediul Timișoara, dieceza Caransebeșului; Ioan Papp, sediul Budapesta, dieceza Arad; Iosif Serafin, sediul Serajevo, dieceza Caransebeșului; Dr. Virgil Cioban, sediul Sibiu, dieceza Sibiu; Ioan Tomoiagă, sediul Gratz, dieceza Cernăuți; Ilie Hociotă, sediul Brașov, dieceza Sibiu.

²⁾ Dl Dr. Teodor David, sediul Cașovia, dieceza Lugoj. Dl Dr. Aron Lupșa, sediul Ragusa, dieceza Lugoj. Dl Dr. Iuliu Florian, sediul Sibiu, dieceza Alba-Iulia-Făgăraș. Dl Gheorghe Dărăbant, sediul Sibiu, dieceza Oradea-mare.

Sighetul Marmației, Sătmar, Careii mari, Oradea-mare (sediul a 2 episcopii), Murăș-Oșorheiu, Ciuc, Debrețin, și atâtea garnizoane de prin Bosnia și Dalmația?

Atragem atențiunea I. P. S. Dlor episcopi, precum și a sinoadelor și congresului asupra lacunei de mai sus, din organizația bisericeii noastre și credem că prin memorande bine studiate și motivate, — mai ales în aceste vremuri, când formăm și noi un factor de care să se ție cont — vor fi împlinite dreptele noastre desiderate, absolut necesare pentru desvoltarea și apărarea organismului nostru național.

Se înmulțesc cercurile electorale. După primirea reformei electorale, camera ungară va trece la desbaterea altei chestiuni importante: noua arondare a cercurilor electorale. E vorba ca, odată cu regularea acestei chestiuni, să se facă încă o modificare, și anume numărul cercurilor electorale să fie sporit cu 42 cercuri noi.

De modificarea aceasta, pe care guvernul o pune în vedere noi Românii ne bucurăm mai puțin, fiindcă cu aceasta guvernul, de sigur, nu urmărește decât acelaș scop ca și întreaga reformă electorală, adică asigurarea intereselor ungurești prin neîndreptățirea noastră și a celorlalte națiuni nemaghiare din țară. Cercurile electorale nu se vor înmulți nici în Ardeal sau celelalte ținuturi românești și nici pe teritoriile populate în majoritate de Slovaci și Sârbi, ci exclusiv în ținuturile ungurești de pe pustă și în câteva orașe mai mari.

Noul președinte al saborului bosniac. Actualul președinte al dietei bosniace, dr. Mandić va primi peste câteva zile o funcțiune de stat, incompatibilă cu președinția dietei și în consecință va fi silit să renunțe la aceasta. Urmasul lui la președinția saborului va fi deputatul croat dr. Sunarici, deoarece în sesiunea actuală președinția le compete Croaților.

Schimbare în sistemul din Croația? În presa coaliției croato-sârbe se menține știrea că în curind va interveni o schimbare spre bine în situația critică de acum. E vorba ca viața constituțională să fie redusă la starea ei de mai înainte, prin numirea unui nou ban croat și prin reintegrarea funcționarilor constituționali în postu-

tău. (Văzând că Elena o privește întrebătoare, cu durere.) Nu fac de sigur aluzie la domnul Voicu, draga mea copilă. Ne-am înțeles dela început că el e o excepție.

Elena: Eu cred că-s excepții bărbații egoiști și că tata a avut nenorocul să dea peste un astfel de bărbat ca să poată face constatarea aceea pesimistă. Nu, bărbații nu sunt egoiști. Ei merg drept înainte pentru că au putere destulă să-și realizeze gândurile cele mai frumoase, cele mai înalte. Ei au putere să se scuture de prejudeții, să deschidă drumuri noue în viață. N'ascultă la soaptele din dreapta și din stânga, ci numai de porunca inimii lor. Și dac'ar fi lași, cultura omenimei ar fi cu veacuri înapoi.

Marina (zâmbind): Ii judeci pe toți după tatăl tău, dar mai ales după domnul Voicu, după singurii bărbați pe cari i-ai cunoscut mai de aproape până acum.

Elena: Dar pe Vasile Pascu?

Marina (tresărind): Pe vasile Pascu? Iti mai aduci aminte de el? Era aproape băiat — abia eșit din liceu, când a fost pe la noi. *Acela* promitea să fie un om adevărat. Sunt însă puțini, astiei de oameni, dragă Elenuțe. Tu n'ai de unde ști? Tu-i cunoști pe oameni mai mult din biblioteca tatălui tău, iar în cărțile acestea e vorba de eroi și de genii. Lumea însă e plină cu *altfel* de oameni.

Elena (jicnită, cu durere): Dar Ionel e chip luat din carte? Nu-l cunosc eu, nu-l cunoști tu?

Marina: Domnul Voicu! Dar când am înce-

put să insistăm asupra acestei chestii ne-am înțeles că tânărul nostru e o excepție. Însă gândește-te la alții tineri din orașul nostru.

Elena: Chiar dacă m-aș gândi, ceace nu-mi trece prin cap, n'aș vedea lumea așa de neagră cum o vezi tu, dragă mamă.

Marina (după o mică pauză): Cred că faci rău că nu te gândești, că nu vrei să observi nimic. Ai putea să cunoști mai bine pe oameni. O! Dar eu aș fi cea dintâi care aș vrea să nu am dreptate! Însă gândește-te: dela moartea tatălui tău cine s'a mai apropiat binevoitor de casa noastră până a venit în oraș Voicu? Și au fost, în fiecare an, atâția profesori tineri! Până trăia directorul, deși tu erai abia o copilă, ca fluturii se învăteau tinerii în jurul tău. Cinci ani au trecut de atunci și spune-mi de-ai avut vr'un prieten care să te pretuiască mai mult decât pe alte fete sărace? O vizită-două și atât! Ori cât ți-ar cădea de greu trebuie să cunoști adevărul, dragă Elenuțe. După moartea tatălui tău, până se menținură unele svonuri despre averea ce-ar fi lăsat-o directorul, ori care ar fi s'o câștigăm printr'o anume moștenire, casa noastră, mai mult de-o lună, a fost mereu cercetată. Tu n'ai de unde ști, pentru că tușa Lisa-veta te-a dus la ea, la țară. Când ai venit m-ai aflat mutată în casa asta, pe atunci svonurile despre moștenire încetară și cu ele deodată și vizitatorii. În vremea asta tu te-ai dat cu toată patima cetitului; părea că se deșteptase în tine sufletul tatălui tău. Nici nu-ți venia să te miri

că ne plimbăm vecinic amândouă... Cum să-ți spun... părea că te-ai confundat într'un fel de visare, într'un fel de somn. Cred că astfel ți-a trecut ușor vremea, poate ai câștigat ceva...

Elena: Am câștigat foarte mult, mamă.

Marina: Dar ai pierdut și mai mult. Ai pierdut simțul realității.

Elena (se ridică și se plimbă prin casă): Dacă acel simț al realității nu ajută decât să vezi, să descoperi unele suflete josnice, ori cel puțin desechilibrate, egoiștii de cari tu spui că-i plină lumea, nu-mi pare de fel rău că l-am pierdut. Ce folos ai tu că te împiedeci de ei la tot pasul? Trebuie să ne oprim numai decât la ceace e tină? Vezi eu sunt veselă că mi-am închis ochii și n'am văzut *aceasta* realitate, și am cunoscut în schimb, în cărți și în visări, cum spui tu, singura realitate vrednică să i se închine un om adevărat.

Marina: Și tu crezi că vei putea trăi închinându-te acestei singure realități?

Elena: Nici nu-mi pot închipui viața altfel.

Marina: Dar, dragă Elenuțe, cum o vrei tu și cum simțesti tu viața e numai un ideal. Nu se prea coboară în realitate.

Elena: Și pentru ce nu se coboară?

Marina: Pentru că nu sunt oameni cari s'o realizeze. Pentru asta se cer oameni deosebiti, eroi, cari sunt așa de rari în viață.

Elena (șezând din nou și urmând să brodeze): Fericirea mi-e cu atât mai mare că am descoperit un erou, atunci când am privit mai întâi în ju-

riile lor. Ziarele semioficiale din Budapesta spun că nici un fel de negocieri nu s'au pus încă în curgere din partea guvernului croat cu șefii partidelor din opoziție și în special cu conducătorii coaliției croato-sârbe, astfel că ori ce știre despre grabnica restabilire a constituției în Croația e absolut neîntemeiată.

Proxima sesiune a camerelor ungare. Ministrul președinte, d. Lukács a plecat ieri la Lovrana pentru vre-o câteva zile, ca să se recreieze. În timpul acesta și în politică vom avea o scurtă pauză până la întoarcerea dlui prim-ministru în capitală.

Pe Luni va fi convocată și camera ungară în o sesiune de vre-o câteva zile. În ședința de Luni se va alege, probabil, comisiunea de 40 căreia i se vor încredința lucrările prezătitoare în vederea desbaterilor asupra reformei electorale. Majoritatea va invita încă în cursul săptămânii acesteia partidele din opoziție să-și numească candidații în această comisiune. Opoziția însă, urmând regulei ce si-a impus, nici nu va răspunde la invitarea partidului guvernamental. Astfel comisiunea din chestiune se va compune exclusiv din membrii partidului muncii și cel mult din 2—3 deputați disidenți.

Urcarea salarelor învățătorilor noștri confesionali. În ședința de Luni a camerei ungare ministrul de culte și instrucțiune publică, d. I. Zichy va înainta camerei două proiecte despre sporirea lefurilor învățătoresți. Primul privește pe învățătorii de stat, iar al doilea pe cei confesionali și comunali. Aflăm din loc competent, că d. ministru de culte va propune urcarea salariului fundamental al învățătorilor confesionali și comunali la 1200 cor.

Rectificarea frontierei.

— Dela corespondentul nostru special. —

Paris, 12 Ianuarie.

De câteva zile veștile cari ne sosesc din Londra, București și Sofia cu privire la negociațiunile româno-bulgare sunt așa de pesimiste încât cele câteva sute de tineri români cari studiază în capitala Franței se așteaptă în fiecare moment să fie chemați la arme. Dacă ar fi să credem cedace spun aceste vești ar trebui să renunțăm la speranța fermă pe

care am avut-o întotdeauna: că chestiunea rectificării frontierei de sud a Dobrogei în favoarea României se va rezolva pe cale pașnică. Am susținut și susținem încă până în ultima clipă ideea că noi Români nu trebuie să aruncăm noi mărul de ceartă vecinilor noștri dela sud, de a căror prietenie poate să avem vreodată nevoie și a căror dușmănie ne-ar stânjeni mult, în viitor, când am lua și noi sboruri mai înalte.

Aceasta nu însemnează însă că de dragul acestor bune relațiuni, cari sunt în interesul Bulgariei ca și în interesul României, trebuie să renunțăm la rectificarea frontierei noastre dobrogene, rectificarea ce constituie o necesitate, căci departe de a avea un caracter ofensiv, de cucerire, această rectificarea este un act pur defensiv.

Să examinăm, într'adevăr, cari sunt argumentele cu cari bărbații de stat români caută să convingă pe reprezentanții intereselelor bulgare.

România are nevoie de o asigurare sau, mai gramatical, de o siguranță reală că Dobrogea, cea mai expusă parte a regatului român, va putea să rămână românească. Ne place să credem în asigurările bărbatilor de stat bulgari că Bulgaria a renunțat pentru totdeauna la Dobrogea, dar cât timp frontiera de sud a acestei provincii românești nu prezintă absolut nici o siguranță din punct de vedere militar, căci este câmpie deschisă, noi nu putem să fim liniștiți și să credem că Dobrogea este pentru totdeauna a noastră.

Ne trebuie cheia Dobrogei, pe care n'o avem și care este: orașul Silistra care stăpânește valea Dunărei până la Cernavoda și dealurile din sudul actualei frontiere, dealuri cari stăpânesc actuala frontieră, și a căror posesiune ne-ar asigura superioritatea strategică în mod neîndoios, definitiv. Așa cum ne găsim acum suntem pururea amenințați de o invaziune militară în Dobrogea. Forturile bulgărești dela Silistra sunt o continuă amenințare pentru podul nostru dela Cernavoda, pod care nu este în siguranță cu toată superioritatea covârșitoare a flotilei românești de pe Dunăre. Și încă odată: nu trebuie să uităm că sub protecțiunea bateriilor cari

ar fi așezate pe dealurile și colinele ce se ridică la sudul actualei frontiere între Silistra și Balcic (lângă Marea-Neagră) o armată bulgară ar putea trece cu ușurință actuala frontieră care e o linie convențională și nicidecum o frontieră naturală.

România a dat Bulgariei asigurarea că nu urmărește o expansiune teritorială. Rectificarea de frontieră se va mărgini la strictul necesar pentru apărarea Dobrogei. Din cele expuse mai sus reese că Silistra și linia deluroasă dintre Silistra și Balcic ne trebuie nu ca să ne sporim teritoriul, ci ca să apărăm un teritoriu ce l'am câștigat pe prețul sângelui vărsat la Plevna, pe prețul pierderii unei vechi provincii românești: Basarabia și în virtutea tratatului internațional dela Berlin. Afară de aceste drepturi recente putem invoca în favoarea tezei românești și drepturi istorice: Mircea-cel-Mare a stăpânit orașul Silistra și cele două maluri ale Dunărei până la Marea-Neagră, și zilele trecute un ziar bucureștean a publicat, în fac-simil, documentul istoric de mare importanță prin care Mircea-Vodă se întitulează domnul Silistrei!

În virtutea căror titluri reclamă România, cu atâta energie, Silistra și linia deluroasă?

Înainte de toate România și guvernul român protestează împotriva aserțiunii că rectificarea de frontieră este prețul neutralității României în timpul războiului bulgaro-turc! Nu! Statul român a stat neutru fiindcă găsea că ar fi fost odios a împiedeca pe Bulgari să meargă să libereze pe frații lor subjugăți, să îndeplinească un ideal național sfânt. Apoi statul român n'a voit să creeze printr'o intervenție în contra Bulgariei un precedent periculos care s'ar fi întors împotriva Românilor în viitor. Nu, rectificarea pe care o cere România nu este nici prețul neutralității, nici un șantaj exercitat asupra Bulgariei astăzi incapabilă de a rezista Românilor. Nu. Rectificarea este o măsură de lealitate politică menită a cimentă într'adevăr legăturile de bună vecinătate ale celor două state și a pecetlui renunțarea definitivă a Bulgarilor la Dobrogea, renunțare care singură este în stare a convinge pe Români despre bunele intențiuni ale Bulgariei.

rul meu. (Zimbind). Dar, dragă mamă, să nu credem că eroii sunt așa de rari. După ce tata a fost o astfel de excepție și Ionel a doua să credem că mai pot fi și alții, cât de mulți. Eu nu mă gândesc numai decât la eroii istoriei, ai culturii și științei. Aceștia cred și eu că se nasc mai rar. Nu numai aceștia pot să coboare idealul în realitate. Vezi, dragă mamă, pretențiile mele sunt cu mult mai modeste. Eu cred că ori ce om cinstit, ori ce om adevărat poate să întrupeze minunea aceasta. Și astfel de oameni de ce să nu credem că sunt cât de mulți? De ce să nu credem că lumea e plină cu astfel de oameni? Vezi, eu sunt adânc convinsă că în cei mai mulți oameni e mai multă parte de lumină decât de întunec.

Marina (privind-o, după o oarecare esitare): Dar dacă te-ar înșela credința asta?

Elena (pălind): În cine să mă înșel?

Marina: Nu e vorba de persoane acum, vorbim în teorie. Deci ce-ai face dacă te-ar înșela credința asta?

Elena (mereu palidă, o privește îndelungat): Nu înțeleg pentru ce m'ar putea înșela...

Marina: Ești copilă! Nu se poate vorbi cu tine ceva mai serios ca să nu te gândești la Voicu. Iată ce vreau să-ți spun: tu ai pierdut simțul realității și spui că nu-ți pare rău dacă prin el nu poți decât să descoperi suflete josnice. Dar simțul acela e cu mult mai prețios: prin el te poți păzi de sufletele josnice, și cine l'a

pierdut poate fi înșelat foarte ușor de realitate. Deci dacă tu ai capul plin de visuri, dacă vezi înainte o viață cinstită, curată, și în realitate ai da de alta, ce-ai face atunci?

Elena (tot palidă, dar hotărâtă): Aș rămânea cu visurile mele.

Marina: Cu visurile tale?

Elena: Da mamă. Ți-am spus că din cărțile tatii am câștigat foarte mult. Am învățat să-i cred pe oameni cinstiți și buni, și-am învățat mai ales să fiu eu cinstită și bună. Și vreau să rămân așa, trebuie să rămân așa, chiar dacă n'aș afla în lume nici un om care să-mi samene. Aș rămânea deci cu visurile mele. Cred că e o prostie a crede că nu poate trăi cineva și singur. Vezi eu nu vorbesc cu înconjur, dragă mamă.

Marina: Și eu da?

Elena: Așa mi se pare, deși nu pricep pentru ce. Ai făcut de multe ori aluzii la Ionel. Vezi, eu nu mai sunt copilă. Douăzeci de ani e o vârstă în care ori ce fată e cuminte. Cu mine poți vorbi pe față. Ori ce aluzii nedesluite mă dor mai mult decât dacă mi-ai spune fapte compromițătoare pentru el. Fi sigură că-l iubesc destul de mult ca să pot trece acelea fapte dacă-s inventate, și că sunt destul de tare să nu-l mai văd, dacă sunt adevărate.

Marina (cu bucurie): Crezi să fi așa de tare, dragută?

Elena: Da mamă. Dar te rog să-mi spui faptele.

Marina (cu uimire): Faptele?

Elena (cu răceală): Da, faptele!

Marina: Dar nu este nici o faptă ce-ar putea umbri pe tânărul nostru, dragă Elenuțo. Iată îți vorbesc deschis, cum vreau. Nimic nu știu ce-ar putea face să te depărtezi de el.

Elena (veselă și hotărâtă): Și nici n'a fi vr'odată așa ceva, dragă mamă. Ionel Voicu e așa cum mi-am închipuit eu un bărbat. Il iubesc așa de mult chiar pentru faptul că mi-a arătat viața tot frumoasă, neasemănat mai frumoasă decât o știam din cărți și cum mi-o închipuiam. De-un an, de când s'a mutat în orașul nostru, tu ști cât sunt de fericită. Tu nu ști fapte rele despre el și totuși arunci bănueli...

Marina: Nu-s bănueli, dragă Elenuțo. E mai mult un fel de teamă. Da, mi-e teamă chiar pentru faptul că-l iubești prea mult.

Elena: Dar s'ar putea altfel? Dacă-i al meu, dacă peste două săptămâni mă va conduce la altar? Dar cum s'ar putea să nu-l iubesc așa de mult? Chiar tu spuneași că dela moartea tatii nime nu s'a mai apropiat binevoitor de noi. Eram sărace, și mizeria e ciomă. Ei bine, iată Ionel nu s'a temut de cioma asta, n'a ascultat de nime, a venit s'a aprins o stea de lumină în întunerecul casei noastre. A avut el vr'odată vr'o purtare, vr'un cuvânt, din care tu să-l poți judeca cu asprime?

Marina: Nu nu! Dar în sfârșit eu trebuie să mă îngrijesc de fericirea ta, Elenuțo, și trebuie

O provincie incompletă, mutilată și neapărată, iată ce ni s'a dat la 1878 în schimbul Basarabiei, provincie bogată, provincie veche românească. Noi am băgat capitaluri enorme în podul de peste Dunăre, în lucrările portului Constanța, în Dobrogea întreagă. Și totuși până în prezent nu suntem siguri că această provincie, așa de scump plătită, nu ne va fi din nou răpită. Nu posedăm porțile de apărare ale Dobrogei, na'vem cheia ei: Silistra și linia deluroasă. Dacă Bulgaria vrea să ne dovedească prietenia ei sinceră: să ne dea cheia Dobrogei în semn că s'a împăcat cu gândul că această țărișoară s'a contopit pentru totdeauna cu corpul statului român!

Iată justele argumente ce le invocăm, iată cererea dreaptă ce o formulăm. Și sperăm încă, tot sperăm, că nu vom fi nevoiți să întrebuițăm forța spre a lua un lucru ce ne aparține de drept. Cel mai cuminte gest din partea Bulgariei ar fi să nu forțeze lucrurile și să cedeze.

In jurul reformei electorale.

Peste o săptămână se vor începe „desbaterile” asupra montsrucizității numite proiect de reformă electorală în parlamentul ungar. Iar dacă luptele în afară de parlament, cari natural vor trebui să se întelească, dacă puterea elementară a nemulțumirii generale, cum va izbucni ea din adunările poporului, dacă ștraicul general cu care amenință socialdemocrații, ori dacă alte influențe, să le numim deocamdată „providențiale”, nu vor fi în stare să trântescă actualul guvern, ori să împiedece pertractarea aceluia proiect de reformă — atunci natural că parlamentul de azi, curățit cu baionete de orice opoziție, în cursul așa batjocurilor sale desbateri, n'o să afile prea multe de desbătut și de schimbat la proiect și din el se va putea face și lege.

În vederea acestei primejdii comitetul partidului național român a hotărât continuarea luptei pentru sufragiul universal în cea mai largă a sa accepțiune.

Avem naintea noastră acum întreg proiectul, cu toată motivarea sa, cu toate amănuntele temeiului ei, a datelor statistice. Iar după cetirea și răsctirea lui putem repeta, ceea ce până aci numai bănuim puteam, dealtfel cât se poate de justificat, că *proiectul guvernului Lukács tutelat de Tisza nu va răspunde nici celor mai minime cerințe ale intereselor politice ale poporului nostru, din contră el va fi îndreptat deadreptul contra posibilității validității politicești a neamului românesc în cadrele țării acestei.*

În vremea din urmă se observă în opinia noastră publică un fenomen de o paradoxală aparență: cercuri răslețe de ale păturei noastre intelectuale pare a nu fi pe deplin lămurite ori a se clătina în convingerea lor, că sufragiul universal în cea mai radicală accepțiune a lui este azi singura temelie garantată de trainică, pe care se va putea zidi biserica viitorului neamului nostru, fără primejdia de până acum, că mult-puținul ce se zidua ziua se dărâmă peste noapte — în aceeași vreme însă poporul, masele mari, răscolite la conștiința specificului lor nu numai ca lege, sânge și limită ci și ca factor politic, prin seria întregă a atâtor frumoase adunări populare — masele mari, această adevărată opinie publică, în materie de garanție politică mai cu seamă, stau și azi cu nestrămutată convingere și dor de luptă pentru înfăptuirea legală a sufragiului universal.

Nedumerirea aceasta a unor cercuri de intelectuali de-ai noștri, înțelegând firește pe cei de bună credință, am dori noi să o lămurim arătând importanța sufragiului universal pentru noi Români și primejdia ce ni se prepară prin o eventuală reformă electorală în temeiul proiectului Lukács-Tisza.

De unde grăbirea aceea febrilă cu care guvernul Lukács-Tisza a aruncat pe biroul parlamentului proiectul său de reformă, de unde nizuința aceea orbișe de a forța legiferarea acestui proiect — acum chiar în vremea aceasta de grea cumpănă pentru monarhia noastră, când războiul bate aproape la ușe și când sila evenimentelor externe ar in-

dica o nizuință înțeleaptă spre domolirea patimilor, cari bătue în intern, iar nici de cum surescitarea lor și ațâțarea nemulțămirilor prin forțarea unei lupte pe un temei, unde principiile acestui guvern se bat mai mult în capete cu principiile și pretensiunile majorității adevărate din țară?!

De unde cutezanța aceea temerară, de a arunca uleu pe foc acum, când rostul guvernului ar fi să fie consolidarea tuturor puterilor țării în fața primejdiei externe prin liniștirea spiritelor nemulțămite chiar și când cel mai mic nesucces, cea mai mică greșală poate avea ca urmare nu căderea guvernului numai, dar poate constitui o reală primejdie pentru țară?!

De unde?!

Cetind în amănunte proiectul Lukács-Tisza te lămurești:

Întreagă cutezanța aceasta nebună, întreagă lipsa aceasta de înțelepciune și tact politic emanează din interesul orb și desperat al acelei clase de oameni, al cărei reprezentant tipic e Tisza și al cărei expositură politică e guvernul lui Lukács, ca să-și mențină între orice împrejurări și cu orice preț puterea deținută azi, chiar și cu primejdierea ori jertfirea intereselor generale ale țării, e politica de „va banque” a celor ce ca sistem și putere politică se simțesc pe pragul morții.

Nu mai pătrunzând proiectul lor în amănunte, numai descercând rețeaua aceea de rafinerii legislative, în cari sunt mari și esperimentați meșteri sunt opresorii noștri — vom putea întrezări adevărata lor groază de sufragiul universal, ba de lărgirea cât de puțin chiar a dreptului electoral. Vom vedea pedanteria minuțioasă în nizuința lor de-a zădărnici orice posibilitate a întăririi politicești a celorlalte clase, ori naționalități. Vom surprinde importanța enormă ce cu drept cuvânt o atribuiesc ei reformei electorale.

Și vom înțelege, credem, apoi mult mai ușor, ca dacă pentru ei, cei mari și tari, cei dela bunătați și dela putere minimul posibilității unei știrbiri a prerogativelor lor e de o capitală importanță, atunci pentru noi cei lipșiți de drepturi va trebui să câștige lupta pen-

să-ți cunosc bine sufletul să știu cât esti de tare. Pentru că în viață se poate întâmpla orice. Inteles-ai? *Orice!* Nu zic că Ion Voicu e un tânăr rău, cred chiar, până acum că e foarte cinstit. Dar dacă într-o zi ai cunoaște un alt Ion Voicu...

Elena (palidă): Vezi, mamă, tu ai bănueli și nu mi le spui. Asta nu-i frumos dela tine.

Marina: Și nici din partea ta nu-i de lăudat că puțin înainte declari că ai fi destul de tare să nu-l mai vezi pe tânărul nostru, dacă ai ști ceva josnic despre el, și acum pălești și te revolți. În urmă e o prostie să iubești așa de mult pe cineva, ori care ar fi omul acela.

Elena (căzându-i broderia pe masă): Mamă!

Marina: Ei, copila mea, nu-ți aduc nici o ofensă, cred. Eu ti-s mamă și, în urma urmelor, te iubesc mai mult decât ori cine. Zic că e o prostie să iubești așa pe cineva, căci o astfel de iubire e — robie. Să nu cutezi să te atingi cu un singur cuvânt de zău. De-o astfel de iubire numai Dumnezeu e vrednic, care n'are nici o patimă, nici un punct de întineric, și în care, deci, nu te poți însela nici odată, ori cât de mult l-ai iubi. Dar noi oamenii! Toți suntem cu scăderi. Și eu și tu chiar. Ai cuteza să spui că n'ai nici o scădere?

Elena: Nu, mamă.

Marina: Pentru că ești om. Om e și Voicu, dar tu l-ai îndurzețit și aici ai gresit foarte mult. Nu spun că-i un om rău, dar scăderi trebuie să aibă și el, ca și tine, ca și mine, ca orice

muritor. Tu, însă, dela început n'ai suferit nici cea mai mică observare față de el. Spui că eu fac aluzii și vorbesc cu încunjur: Dar cum putem face altfel când te vedeam așa extrem de simțitoare.

Elena (palidă, cu ochii umezi): Vai, mamă, îl iubesc așa de mult! Cred așa de adânc în el. Și când mă gândesc... (începe să suspine).

Marina: Nu trebuie să te gândești dela început la ce e mai rău. Mulțămimă Domnului, cred că nici o faptă din trecut nu-l desonorează până acum pe bravul tânăr.

Elena (cu privirile strălucitoare): Adevărat, mamă?

Marina (o privește cu duioșie) Ce copilă ești!

Elena: Nu-s copilă, mamă, dar de când îl cunosc eu pe Voicu, răspund de el. Înainte de-al cunoaște însă... Nu, dar nici atunci, nu se poate!

Marina: Ce-i privește trecutul am o singură nedumerire, nu ți-am spus-o niciodată pentru că, în urmă, n'are nu știu ce importanță.

Elena (cu teamă): Il privește pe el personal?

Marina: Nu pe el; orașul din care a venit la noi.

Elena (uimită): Dar acela e orașul în care s'a născut tata!

Marina: Adevărat, dar familia noastră n'are amintiri plăcute din orașul acela. Ști bine că tu nu l-ai văzut nici odată, eu și fiertat tatăl tău dela cununia noastră n'am mai fost acolo.

Elena: Știu că tata-l pomenea foarte rar (se uită cu teamă la Marina).

Marina: N'ai să te temi de nimic. Tatăl tău ar fi putut ori când să-și revadă vatra părăntescă. Poți să crezi că eu n'am aflat cu plăcere că domnul Voicu a venit de acolo. Mi-a reamintit multe lucruri la cari n'aș mai fi vrut să mă gândesc.

Elena. Numai atât, mamă?

Marina: Numai atât?

Elena: Întreb pentru că eu presupun de mult că omul cel rău, cel egoist, care l-a făcut pe tata să sufere atât de mult, e din orașul acela.

Marina: Bănuiai așa ceva? (cu ochii umezi). Tu știi că tatăl tău suferă?

Elena: Da, mamă, îmi părea că pe tata-l apasă mereu gânduri grele.

Marina: Draga mea copilă! Tatălui tău i s'au făcut mari nedreptăți chiar din orașul acela... Dar să nu mai vorbim de asta. Lui, dacă ne-ar auzi, de bună seamă nu i-ar părea bine. Tu vezi însă pentru ce m-a atins neplăcut vestea că domnul Voicu a venit chiar de-acolo.

Elena: Dar, mamă, asta e o simplă întâmplare. Ionel e vinovat cu ceva, dacă a fost mai întâi profesor acolo?

Marina: Se înțelege că nu e vinovat, însă eu, de câte ori îl văd, îmi amintesc trecutul, și poți vedea, asta nu-mi face bine. Poate chiar de aici să se fi coborât în sufletul meu presimțirea...

(Va urma.)

tru sufragiul universal o momentuositate în-
sutiță.

Critica ziarului „Reichspost”.

Se vede că judecata aspră ce a făcut-o de-
unăzi ziarul vienez „Reichspost” asupra proie-
ctului dlui Lukács, a atins coarda simțitoare a
guvernului, deoarece încă a doua zi s'a grăbit
să răspundă în formă semificioasă într'un ziar
din Budapesta. Autorul articolului apologetic
din foaia ungurească se face a nu ști că ziarul
„Reichspost”, condamnând proiectul lui Lukács
și politica reacționară, nu a reprezentat numai
părerea sa proprie, ci a exprimat convingerile
masselor largi ale Ungariei și în același timp
vederile democratice ale înaltelor cercuri con-
ducătoare din monarhie, care-i inspiră direc-
tiva.

Apologia guvernului ungar a provocat un
nou articol și mai energic al ziarului „Reichs-
post”, care culminează în avertismentul pe care-
l face guvernului ungar asigurându-l că Viena
nici odată nu va putea aproba direcția reacțio-
nară ce se manifestă în proiectul dlui Lukács,
și în cele din urmă va fi silită să se alăture pe
față poporului din Ungaria. *Să nu creadă deci
guvernul ungar că va găsi sprijin în Viena în
nizurile lui de a robi masele poporului.*

Ocupându-se din nou și amănunțit cu pro-
iectul dlui Lukács, „Reichspost” accentuează
că unicul scop al acestui proiect e ca să per-
petueze sistemul vechi cu domnia oligarhiei și
escluderea poporului dela conducerea afaceri-
lor țării. Supremația de rasă nu poate servi in-
tereselor țării și nu are ca urmare decât falși-
ficarea alegerilor, sporirea nemulțumirilor, pro-
duce amărăciune și vără și mai multe neînțe-
legeri între clasele sociale. Într'un parlament
al întregii țări, al tuturor claselor, aceste di-
vergențe ar putea fi aplanate, dacă nu chiar
în mod ideal, cel puțin în parte. Guvernul un-
gar, a făcut Coroana odioasă întâi în Croația și
acum o face și în Ungaria prin absolutismul și
politica sa reacționară, pentru care cere sanc-
țiunea M. Sale monarhului.

Greva generală.

În adunarea de Duminecă a partidului so-
cialist, muncitorimea presentă a aprobat hotă-
rârea conducătorilor partidului de a proclama
o grevă generală de mai multe zile, drept de-
monstrație în contra proiectului de reformă e-
lectorală a guvernului ungar. Termenul grevei
precum și durata ei se va hotărî în proxima
adunare pe care șefii partidului socialist au con-
vocat-o pe 26 a lunei curente. Cu fixarea amă-
nuntelor privitoare la aranjarea demonstrațiilor
ce vor avea loc în zilele grevei, adunarea de
Duminecă a încredințat conducerea partidului
care în acest scop va ține mai multe confe-
rențe confidentiale.

Cadourile de Crăciun și Anul-nou Asortiment foarte bogat de spe- cialități de bijuterii și bijuterii de aur.

Mare magazin de obiecte de lux din
argint și tacâmuri de argint. Asortiment
foarte bogat de servicii de țigării, taba-
chere, bastone de argint. Ciasuri elegante
de aur, argint și oțel. Ceasuri cu pendulă.
În orice mărime. Dospărțământ special
pentru obiecte de argint de China.
Mărfuri excelente prețuri foarte ieftine.

Grallert J. és Fia.

clasorile și bijuterii

ARAD, bulev. Andrássy nr. 22.

Situația internațională.

— Diferendul româno-bulgar. —

Arad, 15 Ianuarie.

Ziua de astăzi n'a adus nici o schimbare
în privința diferendului româno-bulgar. Se a-
firmă că între guvernele români și bulgar s'ar
fi stabilit o înțelegere în sensul că rezolvirea
tuturor divergențelor să fie încredințată con-
ferinței marilor puteri. După părerea noastră
o astfel de soluție nu e de loc potrivită, deoa-
rece, se știe, ambele state au în joc interese
mult mai mari, cari în nici un caz nu pot fi
supuse desbaterii unui for, unde aceste state
n'au cuvânt. Din Londra ni se telegrafiază că
d. ministru Take Ionescu, delegatul Româ-
niei, a părăsit Londra fără ca misiunea
sa să fi avut vre-un rezultat pozitiv. Acea-
stă știre, dacă se va confirma, ar însemna
eșuarea tratativilor româno-bulgare. Proba-
bil însă că tratativele acestea continuă sub
conducerea dlui Mișu, ambasadorul Româ-
niei la Londra, și că dlui Take Ionescu i se va
fi încredințat vre-o altă misiune. În cazul a-
cesta, firește, evenimentele vor trebui privite
prin altă prismă.

Mersul tratativilor româno-bulgare.

Presă străină despre diferendul
româno-bulgar.

Londra. — Ziarul „Daily Telegraph” con-
sacră trei coloane, semnate de d. Dillon, che-
stiei bulgaro-române în care se arată punctul
de vedere al fiecărei națiuni pe larg cu argu-
mente aduse de fiecare țară. Se reproduce și
o scrisoare a dlui Take Ionescu zicând: *Pentru
ca negocierile să reînceapă aștept ca plenipoten-
țiarul bulgar să-mi dea semne de viață. Româ-
nia vrea să susțină drepturile sale cu absolută
semințitate și cu o desăvârșită liniște ori cât de
hotărâtă ar fi în intențiunea ei de a obține drep-
tate.*

Viena. — „Reichspost” are un energic arti-
col în chestia pretențiilor României. La aser-
țiunea că România fără să fi jertfit vre'un strop
de sânge cere compensații „Reichspost” răs-
punde:

*Istoria modernă nu cunoaște nici un caz în
care după un conflict războinic să fi tras cineva
un folos atât de mare ca statele balcanice. În
anul 1871 Franța a fost zdrobită cu desăvârșire
și tot așa Austria în 1866. Cu toate acestea Fran-
ța a cedat un teritoriu foarte mic, iar Austria
de loc. Chiar și în 1877 a fost bătută Turcia și
cu toate acestea Europa a silit pe Ruși să iscă-
lească pacea dela San Stefano. Iar dacă statele
balcanice ce întind de astădată atât de mult, de
ce să nu profite și România?*

Viena. — „Neue Freie Presse” publică un
foarte lung articol despre diferendul româno-
bulgar, în care spune între altele:

Regele Carol care cu propria lui mână a
pus temelie statului bulgar și căruia ar trebui
să i se ridice la Sofia un monument alături de
al țării liberator, e silit să se gândească astă-
zi la posibilitatea unei lupte cu națiunea pe
care a adus-o la viața istorică. Enormitatea
unui război româno-bulgar nu va avea loc;
dar regele Carol știe că Austro-Ungaria își
ține cuvântul în orice caz și până la ultima
literă. Ce a promis Austro-Ungaria rămâne
în picioare și nu numai pe hârtie și nici numai
în vorbe, ci în întreaga realitate și până la
fapte. Pacea Europei se bazează pe seriozita-
tea alianțelor. Când unul e lovit, celălalt tre-
buie să meargă cu dânsul, chiar dacă pentru
aceasta ar avea de îndurat neajunsuri.

Mai departe articolul denunță nesinceri-
tatea Europei, care se arată neliniștită în pri-
vința Adrianopolului și se amestecă prea pu-
țin în chestia Silistrei. Cauza acestei atitudini
este în faptul că Puterile nu lucrează din dra-
gostea păcii, ci socotesc de pe acum că noile
forțe balcanice vor intra în tripla înțelegere.
De aceea Turcia este călcată în picioare în
chestia Adrianopolului, iar cererile României
sunt privite rece și superficial.

Declarațiile dlui Lahovary, mi- nistrul român la Paris.

Paris. — Ministrul român Lahovary cu
prilejul unei convorbiri asupra chestiunii ro-
mâno-bulgare a declarat următoarele:

*Știrile primite aci din partea dlui Take Io-
nescu sunt cât se poate de pesimiste. Danef
dă neîntrerupt răspunsuri evasive și nu vrea să
intre în miezul tratativilor. România însă tre-
buie să persiste în pretențiile ei. Se știe că chiar
bărbații politici bulgari recunosc deplina îndrep-
tăre a acestor pretenții. Noi am făcut de altfel
toate preparativele și putem pune armata în tot
momentul pe picior de război. Aceasta o știe
și Bulgaria foarte bine, și ar fi cuminte să nu
dea prilej la izbucnirea unui conflict care ar
fi inevitabil dacă Bulgaria ar căuta mereu sub-
terfugii. Chestiunea frontierei trebuie rezolvită
odată pentru totdeauna, spre a evita complica-
țiile ulterioare. Noi trebuie să persistăm în pre-
tențiile asupra Silistrei. România a fost com-
plect neutrală în restimpul războiului balcanic,
dar acum a sosit momentul să ne facem și noi
socoteala cu Bulgaria.*

Pregătiri militare românești?

Paris. — Ziarului „Le Temps” i se telegra-
fiază dela corespondentul său din Berlin:

*Ofițeri români fac în sulul Rusiei cumpărări
de cai. Arsenalele și fabricile românești lucrează
zi și noapte. Ministerul de război a și coman-
dat atelierelor din Braunsweig 100 ca-
mioane automobile militare, asemenea acelor
comandate de Austria și a reclamat să fie predate
în cel mai scurt timp.*

O telegramă din Iași anunță că guvernul rus
activează mobilizarea în Basarabia.

Declarațiile dlui P. P. Carp.

Viena. — „Neue Freie Presse” a solicitat un
interview dlui P. P. Carp. D. Carp a răspuns
că deși s'a retras din politică, asupra situației
externe poate să spună că o consideră compli-
cată, un fel de nod gordian, care va trebui să
fie tăiat cu sabia.

Intrevederi.

București. — Șebeco, ministrul Rusiei și Für-
stenberg ministrul Austro-Ungariei au vizitat
Duminecă îndelungă vreme pe d. Titu Maiorescu,
președintele consiliului. Se spune, că plenipoten-
țiarul celor două monarhii vecine au asigurat
pe șeful guvernului român că România va fi sa-
tisfăcută pe de-a întregul, în pretențiunile sale,
de către Bulgaria. D. Maiorescu, după întreve-
derile cu cei doi plenipotențiar, a fost într-o
lungă audiență la palat, unde a expus M. S. re-
gelui comunicările ce-i fusese făcute.

Puterile au intervenit la București?

Londra. — „Times” consideră că încăpăți-
narea Turciei de a nu ceda Adrianopolul vine
din cauza diferendului româno-bulgar care a
intrat în stadiul cel mai critic.

Rusia și Austria informate de intențiunile
guvernului român ar fi dat imediat la București
sfaturi energice (?) reușind astfel să decidă gu-
vernul român să mai aștepte două trei zile. În
virtutea unor argajamente secrete cari trebuie
să existe între Austria și România, spune „Tim-
es”, și a efectului pe care l'ar produce în Ru-
sia invazia Românilor în teritoriu bulgar în
circumstanțele actuale, e evident că o astfel de
măsură ar fi o amenințare primejdioasă pentru
pacea Europei. Sunt motive care te face să
crezi că puterile nu vor tolera o tentativă așa
de nejustificată care ar risca să le arunce unele
împotriva altora și în orice caz să zădărnicească
tratativele de pace.

Bulgaria oficială nu crede în reușita tratativelor cu România.

București. — Plenipotențiarul bulgar Kalincoff, ambasadorul Bulgariei din București, a declarat unui ziarist următoarele:

— Tratatul au fost reluate pe baze serioase. Cu toate acestea noi nu suntem de loc optimiști asupra rezultatelor acestor tratative. Avem și noi dorința de a sta în cele mai cordiale raporturi cu România însă așa cum se pune chestiunea, chestiunii, în sens favorabil nu cred într-o rezolvare a chestiunii pentru ambele state.

România nu va ocupa quadrilaterul.

Londra. — Unele ziare franceze și engleze au atacat România pe motiv că ar voi să se folosească de actualele incercări internaționale, spre a-și realiza pretențiile față de Bulgaria. Referindu-se la aceste insinuări, d. Take Ionescu a declarat dlui Dillon că nu e adevărată aserțiunea după care guvernul român ar fi amenințat cu ocuparea teritoriului în chestiune. În conversațiunile urmate între guvernul român și ministrul bulgar de la București nu s'a vorbit de această eventualitate.

Ministrul bulgar din București a autorizat pe guvernul român să desmintă în mod categoric știrile după care primul ministru Maiorescu sau un alt membru al guvernului român ar fi amenințat cu ocuparea Dobrogei bulgare.

În ce privește pretinsul ultimatum ce ar fi fost adresat Bulgariei, d. Take Ionescu a declarat că această știre e lipsită de temelie.

Paris. — Corespondentul ziarului „Le Temps” a interviewat pe d. Take Ionescu care a declarat că în nici un moment România n'a dat a înțelege Bulgariei că o acțiune militară ar fi cu putință nici când nu s'a vorbit de vre-un ultimatum. Cătoră d. Filipescu la Constantinopol a fost o călătorie de plăcere. D. Filipescu n'a fost însărcinat cu nici o misiune.

D. Ionescu a insistat asupra faptului că România evită în mod constant să recurgă la amenințări sau acte inspirate de nervozitate și este ferm hotărâtă să valorizeze până la capăt drepturile sale cu absolut sânge rece.

Tripla alianță sprijinește cererile României.

Viena. — Ziarul „Die Zeit” află că ministrul tagsrevue” scrie: Se știe la Sofia că cel puțin puterile triple alianțe, ori cât de mare le-ar fi bunăvoința față de Bulgaria, recunosc ca deplin justificate dorințele României și sunt hotărâte a le sprijini. De aceea cercurile oficiale bulgarești insistă atât de energic asupra anexării Adrianopolului spre a putea fi mai condescendenți față de părăsirea unui teritoriu limitrof bulgar revendicat de România.

România comandă aeroplane.

Viena. — Ziarul „Die Zeit” află că ministrul de război român a comandat 30 aeroplane cari trebuie să fie gata la finele lunii Februarie stil nou.

Ordinul de zi al regelui Carol către armată.

București. — Cu prilejul Anului-nou M. Sa regele Carol a adresat armatei următorul ordin de zi:

— În aceste momente grele țara întreagă privește cu încredere și iubire spre armată, fiind convinsă despre aceea că aceasta armată va apăra totdeauna cu eroism și abnegațiune interesele patriei. Sunt convins, că voi, fii și urmași vrednici ai eroilor, cari la Plevna, Rahova și Vidin cu sângele lor au reinviat gloria războinică a Românilor, pururea veți avea înaintea voastră luptele glorioase și neuite ale acestora. M. Sa tarul Rusiei mi-a predat prin marele duce Nicolae Mihailovici bastonul de mareșal al armatei rusești, prin ce a voit să-și arate stima față de eroism

și virtuțile militare, cari, precum până aci, așa și în viitor au constituit mândria armatei românești.

M. S. regele își exprimă apoi dorința că și în viitor armata să dea dovezi frumoase și că prin activitatea și disciplina ei să se facă vrednică de marile jertfe, pe cari țara le aduce în scopul întăririi armatei.

D. Filipescu a părăsit Constantinopolul.
Constantinopol. — D. ministrul Filipescu a părăsit Constantinopolul întorcându-se la București.

Puterile și-au amânat intervenția.

Constantinopol. — Ambasadorii marilor puteri au amânat pentru ziua de mâine predarea notei colective.

Satisfacție pentru cazul dela Prizrend și Mitrovița.

Viena. — „Neues Wiener Tagblatt” primește știrile că în Prizrend și Mitrovița au fost arborate drapelurile consulare și că trupele sârbești au dat satisfacția cerută de către monarhia austro-ungară.

Inarmările Rusiei.

Petersburg. — Ministerul de război a comandat la fabricile din țară 116 aeroplane, cu condiție ca ele să fie furnizate în cursul anului 1913. La Moscova s'au comandat 70, la Petersburg 30, iar la fabricile particulare 16 aeroplane. Parte din ele vor fi prevăzute cu mitraliere.

Muntele Atos sub protectoratul statelor balcanice.

Petersburg. — Statele balcanice au aprobat propunerea Rusiei cu privire la muntele Athos. E vorba ca Rusia să ia asupra ei protectoratul asupra muntelui Athos împreună cu statele balcanice excepționând Muntelegrul.

Fantoma unui război franco-german?

Paris. — Ziarul „Libre Parole” publică o telegramă specială, în care spune, că Germania a făcut mari pregătiri pentru începerea rapidă a războiului împotriva Franței. Ziarul adaugă, că această știre se confirmă și din altă parte. Se afirmă că Germania voeste ca prin atacul împotriva Franței să prevină pregătirea completă a Rusiei și astfel să-și asigure izbânda.

Bulgaria și România.

Un articol din „Neue Freie Presse”.

Marele ziar vienez „Neue Freie Presse” publică în numărul său din urmă sub titlul de sus, din penan „unui bărbat politic român” următorul remarcabil articol:

„Neue Freie Presse” a publicat în numărul din 9 Ianuarie o excelentă descriere despre importanța strategică a Silistrei. Din descrierea aceasta reiese clar, că România are un interes eminent pentru a ajunge în posesiunea acestui oraș și că, nu e numai un simplu caprițiu sau o politică de a-și apăra numai prestigiul, când nu se sperie de nici un pas pentru ca să-și ajungă acest scop. România n'are nici un interes de a se îndușmăni cu Bulgaria; dimpotrivă, din toate împrejurările apare numai că aceste două state dunărene să intre în relațiile cele mai strînse. Aceasta o văd deplin toți bărbații de stat ai României; dar ei cred, că o prietenie bună cu vecinul dela sud numai așa e posibilă, dacă între ei va fi o graniță, care se poate apăra, ceea ce până acum de fapt nu există.

Are, însă, România un drept să pretindă dela Bulgaria o cedare din teritoriul ei? Și nu e oare, după cum afirmă unii Bulgari, un atac las asupra unuia care nu se poate apăra, dacă România va răpi acum cu puterea teritoriul pe care-l dorește? Desi e un lucru învechit a vorbi despre un drept în politică și chiar actualul război n'a adus cu sine tot dreptăți, nu e greu a dovedi că pasul României e de înțeles și îndreptătit. Din punct de vedere istoric e un fapt cunoscut că domnul Valahiei, Mircea (1386—1418) a avut în posesiunea sa Dobrudgea; titlul lui oficial era: „Domnul Ungro-Valahiei, al ambelor maluri dunărene până la Mare și al Silistrei”. Și chiar acest titlu de drept, care

își are originea dela marele Domn Mircea, aliații balcanici nu-l pot nega, pentru că acest Domn e un exemplu al sprijinului puternic ce l'a dat România statelor balcanice. În lupta renumită dela Kossowopolje a luat parte și armata lui și față de el a pierdut prima luptă (Rovine) sultanul Bajazid I. Dacă Sârbii pretind azi confiniile de sub Stefan Duschan, atunci ei trebuie să recunoască și României confiniile de sub Mircea, fostul lor aliat.

Dar de sine înțeles multă valoare nu se poate da pretențiilor istorice. Cu mult mai ponderoase sunt însă pretențiile mai nouă, cari datează dela congresul din Berlin. Este cunoscut faptul că în anul 1877 Rușii au fost bătuți de către Turci, când comandantul suprem, marele duce Nicolae a trimis lui Carol, pe atunci principe, telegrama care a devenit renumită: „Treci Dunărea, pe unde poți și sub ce condiții Tu voiești; grăbește în ajutorul nostru, Turcii ne nimicesc, cauza creștinismului e pierdută”. Armata română a grăbit la Plevna, Turcii au fost bătuți, iar după aceea Rusia ca mulțumită a răpit României Basarabia. Prin aceasta România ar fi fost ruptă din vecinătatea Mării Negre, i s'a dat pentru aceea Dobrudgea. La stabilirea graniței dintre România și nou înființata Bulgaria, România a pretins că Dobrudgea să cuprindă și Silistra. Toate puterile au fost pentru aceasta, numai reprezentantul rus, Suwarow a pus totul în mișcare, și cu succes, pentru a împiedeca aceasta. Argumentațiunea lui principală a fost că nu e necesar ca România să aibă o graniță întărită, deoarece n'are de lucru cu un stat militar, fiind de abia înființată Bulgaria. A hotărât deci congresul din Berlin că granița are să înceapă numai spre est dela Silistra. În anul următor s'a întrunit comisia internațională, care avea să stabilească granița. România a înaintat o hartă, după care granița avea să înceapă de-a dreptul dela Silistra. Iarăș s'a opus Rusia, care voia să stabilească punctul de plecare la o depărtare de 30, mai târziu de 20 chilometri. S'au înțeles apoi că Austro-Ungaria să fie proclamată de arbitru, care a hotărât că granița are să înceapă după dorința României la doi chilometri depărtare spre est dela Silistra, mersul graniței a fost schimbat însă în așa fel că Bulgaria a câștigat cam 50 chilometri quadrati.

Astfel a rămas Silistra a Bulgariei, bine înțeles, cu motivarea că România n'are nevoie de o graniță întărită înspre Bulgaria. Și astfel și azi încă granița e un șes liber, peste care Bulgaria, sprijinită de cadrulilateral ei întărit, Rusciuc-Silistra-Sumla-Varna poate trece cu ușurătate. Chiar admitând că România în an. 1877 nu ar fi avut lipsă de nici o graniță întărită, de atunci s'au schimbat însă împrejurările în mod simțitor. Bulgaria s'a ridicat în acest timp la nivelul unui stat militar, a cărei putere acum se apropie de cea a României, ea a anexat 1885 Rumelia de est și azi își mărește teritoriul egal, dacă nu mai mare decât al României.

Acum nu se mai poate spune că România n'are a se teme de Bulgaria. Dimpotrivă, după ce acum dorințele Bulgariei înspre sud au fost saturate, va putea începe a-și întoarce privirile înspre nord, spre Dobrudgea, cu atât mai mult cu cât provincia aceasta va fi privită de către Bulgari ca țara lor încă „necliberată”. Dar România nu va putea nici când și nici decum să mai renunțe la Dobrudgea; e unica ei legătură cu marea, s'au cheltuit sume enorme cu cultivarea ei. Operele monumentale podul de peste Dunăre la Cerna Voda și portul Constanta sunt documente vizibile pentru aceasta. România are astfel lipsă de graniță întărită înspre sud.

Și acum să revenim la evenimentele recente. Atât Bulgaria cât și Serbia au trebuit să știe dinainte, că, dacă voiesc să schimbe harta Balcanului, aceasta e posibil numai cu aprobarea celorlalte state interesate, adică a Austro-Ungariei și României. Cu toate acestea ele au sedus aceste două puteri, dând mai întâi asigurări, că ele nu vor nici un război, iar mai târziu că nu intenționează nici un fel de cucerire teritorială. Ambasadorul bulgar din București, Kalinkoff, a dat asigurări categorice, că Bulgaria voieste să facă numai reforme în Macedonia. România n'a putut pune piedecă unei astfel de intențiuni și a lăsat-o pe Bulgaria, nesupărată să poarte războiul. Acuma însă, după ce sub masca falsă a stărilor factice s'a folosit de neutralitatea României vrea deodată să rupă din corpul Turciei un teritor enorm pentru sine. Dar fiecare locuitor nou pe care-l primește Bulgaria face tot mai greșită argumentația lui Suwarow, că România față de Bulgaria nu are lipsă de o graniță

Intărită. De aceea se înțelege de sine, că România pretinde o rectificare a graniței. I se reproșează României că chiar acum pășeste cu aceasta pretențiune. Dar aceasta e chiar de salutat pentru că guvernului bulgar i s'a ușurat cedarea, provocându-se în fața opiniei publice la acest „trebuie” din cauza pericolului turcesc. De ar fi luat România la începutul războiului o atitudine contra Bulgariei, ar fi provocat înainte de toate o intervenție a Rusiei, apoi o intervenție din partea Austro-Ungariei și azi eventual am avea un război european general. De ar aștepta însă România până la încheierea tratativilor de pace, ar putea urma eventual un război româno-bulgar, am avea numai o vărsare de sânge fără scop, pentru că sfârșitul unui astfel de război pentru toți e clar.

Momentul de față e prin urmare pentru ambele părți și pentru toți iubitorii de pace, cel mai favorabil pentru că el ne dă garanția, că întreagă chestia se va rezolvi fără vărsare de sânge, sau numai cu o rezistență aparentă de către Bulgaria. Că rezultatul final, în tot cazul e cedarea Silistrei României, nu mai există nici o îndoială.

INFORMAȚIUNI

Arad, 15 Ianuarie 1913.

Anul-nou la curtea episcopescă română din Arad. Ieri, cu prilejul Anului-nou, P. S. S. d. episcop diecezan Ioan I. Pap a fost felicitat. ca în toți anii cu acest prilej, de către funcționarii consistoriului conduși de către rev. d. protopop *Gheorghe Popovici*, apoi de către generalul *Resch*, colonelul *Barbini*, ofițerii români ai garnizoanei din Arad, vicecomitens *Schill József*, primnotarul orașenesc *Kádár Kálmán* (din partea primăriei și în numele primarului orașului), protopopul gr.-cat. *Dr. Laurian Luca*, protopopul *Vasile Beleş*, în fruntea parohienilor gr.-or., *Sava Raicu* dir. băncii „Victoria”, *Róka József* director de finanțe, *Dr. Csernovics Diodor*, directorul domeniilor statului, inspectorul reg. de școale *Varjassy Árpád* și numeroși funcționari și particulari. Tot la acest loc amintim că prefectul comitatului a felicitat pe d. episcop printr'o telegramă.

In atenția dlor măestri proprietari de pământ. In comuna mea se află vre-o 5 băieți deștepti, absolvenți ai școlii populare, cari sunt aplicați să intre la măiestrie.

Măi apoi având în vedere, că din părțile noastre s'a început o adevărată emigrație de băieți precum și familii întregi, înspre pustele din jurul Macăului, ca servitori la economia de câmp; aș dori să-i îndrept prin frunțele comune românești, cum sunt: *Nădlacul, Pecica și altele de fel lor.*

Rog pe aceia, cari au lipsă de învățacci, ori de atari servitori, să mă avizeze, alăturând și marcă pentru răspuns. Scrieți la adresa: *Traian Mager*, inv. gr.-or. rom. *Irtásfalu*, p. u. *Halmágyacsuc*, comitatul Arad.

Rog cu insistență onor. noastre redacții, să reproducă această știre!

In jurul demisiei ministrului francez de război. Amicii lui Poincaré declară că afacerea reintegrării în armată a colonelului Paty du Clam este exagerată de amicii lui Combes pentru a periclita alegerea lui Poincaré ca președinte al republicii. Pentru a zădărnici această campanie și a salva ministerul, ministrul de război Millerand a demisionat. Millerand a declarat că hotărârea demisiei sale e irevocabilă. Consiliul de miniștri a primit demisia ministrului de război. In locul lui Millerand a fost numit Lebrun ca ministru de război, iar Besnard, subsecretar de stat la finanțe, a fost numit ministru al coloniilor. Subsecretariatul de stat dela finanțe a fost desființat. Numirea acestora a fost primită favorabil de parlamentari.

Logodnă. Dșoara Irinuța Fauru și dl Dr. Ioachim Tolciu cand. de adv. fidanțați. Arad, 30 Decembrie st. v. 1912. Felicitările noastre!

Teatru în Mediaș. S'a vorbit mult în ziare și s'a cerut învățătorilor noștri activitate extrașcolară. Activitate extrașcolară poate desvolta un inv. prin conferințe instructive, prin prelegeri populare, prin aranjarea de petreceri reușite etc., și cred, că aceasta din urmă e cu atât mai grea cu cât respectivul învățător trebuie să-și recruteze coriștii și diletanții dintre țărani, cari au lipsă de școală îndelungată și conducător priceput.

De un atare învățător destoinic și care își înțelege chemarea s'a dovedit dl Ștefan T. Secetă, aranjând în seara de 8 Ianuarie n. 1913 producțiunea teatrală-corală, care a întrecut toate așteptările. Programul variat, compus din bucăți frumoase pentru cor și bucăți teatrale instructive a fost executat cu multă dibăcie. Înaintea unui public numeros, în sala arhiplină a hotelului „Strugure” din Mediaș, apare corul compus exclusiv din țărani sub conducerea iubitelui lor învățător pentru a executa frumoasa compoziție „Doinitorii români” de A. Popovici. Un tablou dintre cele mai frumoase! Frumoasele costume românești, fetele drăguțe și simpatice, dar mai ales expresia fetelor, de pe cari puteai citi încredere în puterile proprii îți însuflau o asemenea putere în puterile și forța de viață a întregului popor românesc. După ce ai auzit apoi și cântarea lor — relativ foarte grea — executată cu multă tehnică nu se putea să nu e-rumpi în aplauze sincere și prelungite. Accentele acele duioase, cari au fost redată cu perfecție din partea soliștilor doinitori au frapat inimile, ba chiar și pe străini, cari erau mulți de astădată.

Urmează piesa populară „O Sămbătă norocoasă” în 4 acte. O piesă foarte instructivă și potrivită pentru combaterea beției. Când cugeți, că poporul nostru a ajuns până acolo, încât e în stare să-ți redea toate stările sufletești pe cari le-a intenționat autorul în persoanele sale din piesă, te cuprinde o adevărată mândrie românească și trebuie să exclami: Intr'adevăr multe talente rămân neștiute, și îngropate în sânul poporului nostru sărac. O mai reușită predare a acestei bucăți nici că-mi pot închipui. In special nu pot tăcea numele tânărului I. Moga, care a jucat rolul principal și care îmi făcea impresia unui actor scolar și a dșoarei Maria Togan, cari au frapat publicul ascultător.

Tot așa și comedia „Sticla din urmă” a fost jucată foarte bine și a produs mult haz. Ceea ce îți face mai mare bucurie e, că dl I. Sava, funcționar, nu pregetă a ridica nimbul petrecerilor din Mediaș prin concursul dsale. Dl Sava e un diletant cu mult talent și omul iubit atât al inteligenței cât și al poporului din Mediaș.

Celelalte bucăți pentru cor au fost iarăș la culme și răsplătite cu aplauze furtivoase spre lauda conducătorului și a coriștilor. La sfârșitul programului mai era „Ciobotarul”, monolog de I. Agârbiceanu. Dl Baciuc pictor, care și în alte rânduri precum și în comedia mai sus amintită s'a dovedit de un diletant priceput, în monologul acesta a ținut să arate că e desăvârșit. Multă voie bună și ris a produs dl Baciuc prin o predare ușoară liberă și foarte comică a monologului.

A fost lung programul dar interesant, ceea ce s'a văzut și din atențiunea încordată, cu care a urmărit publicul punct de punct. A urmat jocul, care a ținut până în zorii zilei într'o voie bună și îndestulare generală. Poporul din Mediaș a fost la culmea chemării sale. Ceea ce mă miră mult însă e indiferențismul domnilor din Mediaș față de această producțiune așa de reușită și de-ar fi cazul prin aceasta, dar s'a repetit de multe ori până acum.

Mai mult de patru familii n'au luat parte la petrecere. Să sperăm într'un viitor mai bun! Provincia a fost bineșor reprezentată.

Sper apoi, că din suma de 700 coroane cari s'au încasat cu ocaziunea acestei petreceri vor ajunge câtuș de puține coroane pentru scopuri culturale mai ardente chiar și după subtragerea speselor și după îndestulirea școlului care s'a pus venitelor.

I. S-t.

Erată. La informația despre „Orientul român” din numărul penultim, în loc de „glosse” să se cetească: „momente”.

Impotmolirea unui vapor. Vaporul Grönland, mergând dela New-York la Anvers s'a impotmolit. Pe bord se aflau peste 100 pasageri, cari au fost cuprinși de o mare panică. Unii dintre ei au sărit în mare. Au fost salvați însă la timp. Dela New-York au plecat mai multe vapoare în ajutorul vaporului Grönland.

x Din cauza crizei financiare, recomandăm cu căldură publicului nostru, că cafea să comandeză numai dela firma românească **F. A. Degan** din Fiume (Postafiock 163) care suportă mare luptă cu concurenții străini. (Preț curent românesc gratis.)

x **Instilțare.** Aducând la cunoștința on. public transformarea radicală a camerei uscate de aburi și punând-o la dispoziție publică, totodată anunțăm on. public că luând în considerare scumpirea cărbunilor și siliți și de alte împrejurări începând dela 16 Decembrie am urcat prețul scâlzei pentru femei și bărbați la 1 cor. 20 fil. Pentru zilele de Luni, Miercuri și Sămbătă sunt valabile numai biletele cumpărate la cassă, ori și bilete externe pe lângă o taxă suplitoare de 20 fil., în celelalte zile ale săptămânei, adică **Marti Joi, Vineri și Duminecă** prețurile билетelor rămân neschimbate, cari zile sunt potrivite mai cu seamă pentru publicul din provincie. Rugăm binevoitorul sprjiin al on. public, suntem cu di-stinsă stimă: **Diracțiunea băii de aburi Sîmay.**

E. 638.

x **Schimbare de local.** Aduc la cunoștința on. public, că prăvălia mea din bulev. Andrassy nr. 15 am mutat-o în acelaș bulevard nr. 16, unde on. public va găsi un asortiment mult mai bogat de tot felul de articli. Mare asortiment de reticule pentru femei, pielării și alte cadouri de Crăciun.

Cu stimă: **Hegedüs Gyula**, prăvălie de perii, articlii de toaletă, parfumuri, articlii pentru barbieri și întreprindere pentru imprumutare de mașini absorbitoare de praf. Telefon 565 Arad, bulevardul Andrassy nr. 15. He. 608

x **Să cumpărăm pe seama domnilor pentru Crăciun** cravate fine o'clock, băsmăluțe de mătăsă de salon, garnituri de butoni pentru cămeși, cravate de mătăsă lucrate cu mâna, veste moderne p. fracuri, la **Brachfeld F.**, furn. de curte, Budapesta, în colțul străzilor Dorottya și Gizella. E. 677.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Iuliu C. Am primit în abonament 14 cor. Romanul „Război și pace” va apare numai peste 2—3 luni și atunci se va publica în foaie și prețul.

Ioan T. Filio, Alsólugos. Am primit 7 cor. ca abonament pe cvart. I 1913.

Avram Giurgiu, Hodis. Am primit 8 cor. în abonament pe 1913.

Septimiu Ionaș, Toteesd. Am primit 9.40 cor. ca abonament până la 31 Martie 1913.

Dionisie Luca, Micheș. Factorul postal trebuie să inmanueze foile și dacă se face ceva abuz, să face-ți arătare la direcțiunea poștei.

P. Moys, Cărpiniș. Am primit 14 cor. ca abonament până la 30 April 1913.

Al. Muntean, M. Telegd. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I. 1913.

I. P. in Fizees. Avizul de plată pt. suma de cor. 21 Vi s'a trimis după ce ați plătit cor. 2.40, deci a rămas rest 2 cor. 40. Rugăm solvire anticipativă.

Dr. Ioan Teleguț, Miskolcz. Bani primiiți. Călin-darul se va trimite.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

!Magazină mare de brânză de munte în burduf!

Am ono-are a recomanda brânză de burduf din munții Sibiu-ului cu prețurile cele mai favorabile în cantitate mare și mică, brânză pentru muncitori în boșică și steanduri.

Vinuri de cele mai aromatioș și bune (din Ardeal, de Ighiu și Telna).

Prețcurent la dorință trimet franko.

Cu stimă:

Nicolae Oprean, comerciant. Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely). O 755—5

In atențiunea oelor ce oumpără bijuterii.

Zirner Testvérek urm.șul LISZT HUGÓ.
Budapesta, strada Váci nrul 2

Considerând împrejurările actuale, toate obiectele de aur, bijuteriile și briliantele aflătoare în magazinul meu le pun la vânzare cu prețurile cele mai scăzute. Rog să priviți vitrina mea, unde pe fiecare obiect se află însemnat și prețul scăzut.

Rog să fii atenți la firma! Fond. în a. 1854.
E 656

Noutăți literare.

— Editura „Librăriei Naționale S. Bornemisa. — „Librăria Națională” S. Bornemisa a început, pe lângă mari jertfe materiale, să publice o serie de scrieri alese, menite a pătrunde în casele românești ca acea cărți sănătoase și de-o incontestabilă valoare literară. Din aceste scrieri, pe cari le recomandăm cu toată dragostea publicului românesc, până acum au apărut următoarele:

1. Ioan Agârbiceanu: *Schițe și povestiri*. Prețul cor. 2.—. Acesta e cel mai nou și cel mai ales volum al puternicului prozator ardelean, care a impodobit până acum cu atâtea volume de valoare literatură noastră. Dorința Ion Agârbiceanu e de altcum în destul de cunoscut publicului nostru, ca să mai fie nevoie să atragem deosebit luarea aminte a publicului asupra oricărei cărți a sa. E azi cel mai cunoscut scriitor ardelean atât în România cât și în Ardeal, căruia i-a succedat în urma marelui său talent să fie pretutindeni recunoscut și apreciat. Volumul „Schițe și povestiri”, care are peste 300 de pagini, mai are însă o mare calitate: e cel dintâi volum al autorului, în care s'a publicat cele mai succese piese literare, alese de însuși autorul. O parte din bucățile din volum sunt aproape absolut necunoscute publicului nostru, fiind ele publicate pentru prima oară în „Viața Românească”, care e oprită a trece granița țării noastre.

2. Liviu Rebreanu: *Frământări*. Prețul cor. 1.50. Autorul acestui volum e un talentat scriitor din generația mai nouă, de origine din Ardeal, care a trecut în România, publicând scrierile sale mai ales în „Viața Românească” și în alte reviste de seamă de dincolo. E mult apreciat mai ales în urma talentului său, care-l ajută să aștearnă pe hârtie stări sufletști grele și să dea personajelor întotdeauna o colorare bogată și nimerită. Subiectele și le alege mai ales din stratul de jos al societății și aduce înaintea noastră tipuri dela țară, figuri mărunte din viața orașelor: pe „golanii”, în cari condeul lui subtil află întotdeauna ceva de poetizat și de zugrăvit. Volumul „Frământări”, e cel dintâi volum al autorului, pe care „Librăria Națională” S. Bornemisa l-a dat cu toată nădejdea, că publicul nostru va ști să aprecieze și să încurajeze pe un talentat scriitor tânăr, așa după cum o fac aceasta și alte popoare culte din Apus.

3. Victor Eftimiu: *Poezmele Singurătății*. Prețul 2 coroane. Autorul neintrecutei piese „Îngiră-te înărgărite” ne dă sub titlul aceasta un elegant volum de poezii, scrise într-o formă din cele mai succese și într-o limbă ușoară, cum dela Vasile Alexandri Incoace nu s'a prea scris. În lirismul dulce al lui Victor Eftimiu se îmbracă într-o aleasă haină literară cele mai subtile sentimente, cari au o notă proprie: duioșia subtilă și o formă poetică din cele mai sonore. Astăzi Victor Eftimiu e unul dintre puținii scriitori fericiți, ale căruia scrieri sunt, mai ales în România, cele mai gustate și mai cu drag cetite. Pentru noi e o mândrie, că autorul activității literare și-a început-o la noi în Ardeal, sub mâna conducătoare a lui Octavian Goga, în „Tara Noastră”.

4. Alexandru Ciura: *Amintiri*. Prețul cor. 1.60. Cel mai gingaș prozator al nostru din Ardeal, ne dă în volumul acesta un șir întreg din dulcele și duioasele sale amintiri din copilărie, despre oameni și locuri din țara moșilor. Scrise într-o limbă aleasă și plină de poezie, ele procură în clipe de repaos cele mai plăcute momente sufletului, care caută într'adevăr plăcere și distracție în cărți. Volumul dlui Alexandru Ciura la apariție a fost salutat de „Viața Românească”, și de toate revistele, cari s'au ocupat de el, cu cele mai călduroase vorbe, ca cea mai de seamă noutate literară.

5. „Almanahul scriitorilor dela noi”. Prețul cor. 1.60. Această carte în felul ei e o mică istorie literară a tuturor scriitorilor ardeleni azi în viață. Cuprinde fotografia, biografia și datele bibliografice ale 46 de scriitori născuți în Ardeal și o bucată literară inedită de-a fiecareia din acești scriitori. Ca o ilustrare a întregii noastre vieți literare, la urmă dă în faximil capul tuturor ziarelor și revistelor românești dela noi, și pe scurt istoricul acestora dela înființare, relevând la foile politice și pedepsele ce-au avut să le îndure acestea pentru lupta lor pe terenul politicii naționale.

6. Ermil Borcea: *Versuri flusturate*. Prețul 60 bani. Domnul Ermil Borcea e azi singurul nostru umorist de seamă care ca redactor al revistei umoristice „Bobarnacii”, dă dovezi de un talent umoristic plin de vervă. Volumul „Versuri flusturate” are pagini umoristice pline de spirit, cari îți procură adevărată plăcere citindu-le.

7. „Cele mai frumoase”. Prețul 60 bani. E un drăgălaș volum de poezii populare aranjat cu multă îngrijire, care merită să stea pe masa oricărui inteligent, care află farmec în versurile dulci și fermecătoare ale poporului nostru. Poeziile sunt împărțite după felul lor de-a fi: de dor, de dragoste, de jale, de bătaie de joc, cătănești, blăstămuri etc.

— Tot în editura „Librăriei Naționale” S. Bornemisa au mai apărut două tablouri naționale în colorii, cari reprezintă scene din istoria neamului nostru. Acestea sunt:

1. „Intrarea lui Mihai Viteazu în Alba-Iulia în 1599”, în mărime de 47x59 cm., reproducere după tabloul original care fusese pe vremuri în posesiunea unui episcop gr. cat. Tabloul reprezintă scena, când marele voevod Mihai Viteazu însoțit de generali și de ostași, intră pe poarta din dos a cetății Bălgradului. În poartă îl așteaptă episcopul romano-catolic, în odăjdii de sărbătoare, salutându-l ca pe noul stăpân al Ardealului. Prețul franco recomandat e cor. 2.75.

2. „Capii revoluției țărănești din 1784”: Horia, Cloșca, Crișan. Tabloul dă fotografiile în colorii ale eroilor noștri din această revoluție, reproducute după fotografia 45x65 cm. Prețul franco recomandat e cor. 2.75.

— „Librăria Națională” S. Bornemisa roagă pe onoratul public românesc să binevoiască a o sprijini în ținta ce-o urmărește, comandând aceste scrieri alese și tablouri naționale. Comandele să se adreseze la oricare librărie, ori direct la „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie—Szászváros.

— Pentru porto să se trimită 10—20 bani de-o carte.

D. 562

Vând

un taur soi „Pinzgau”, de un an și 10 luni precum și mai multe vagoane de cucuruz. — Cumpăr graț de primăvară.

Doritorii să se adrese la:

Ioan Hălmăgian
Acad. str. Zăngi nr. 1.

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria Pichler Sándor, Arad Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1. p. 307—100)

DIAMANT FERENCZ

electrician, magazin de candelabre Arad, str. Deák-Ferencz nr. 7. (Di 336—41).

Hotel Bristol

Budapesta—Dunapart

Clădire modernă.

Cafenea elegantă.

(E 640—)

O-pătărie excelentă.

Un scriitor

tinăr cu practică și știință și cu mașina, caută loc la vre-un avocat. Adresa să se trimească la ziarul nostru sub titlul „SCRITOR”. (Ma 753—1)

Inștiințare.

Aduc la cunoștința on. public, că am repășit dela firma Verbos A. și FH, unde am servit 32 de ani ca conducător și tapetier, am deschis în strada Magyar nr. 23

un atelier modern de tapetierie.

Intrând în relațiuni de afaceri cu mășarul Sigismund Perényi sunt în plăcuta pozițiune de a executa cele mai fine lucrări de măsurie și tapetierie.

Roagă binevoitorul sprijin al on. public:
Laurențiu Édi și Sigismund Perényi.
Stabilimentul de mobile, strada Magyar nr. 23. (E 619)

3a 113—280)

Gustați!

Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru”

Pacea sălaşlu este în familia care cumpără ghețe pentru sărbătorile de C-aciun dela

Purjesz Lázár,

(P 711) depozitar central.

Arad, Andrásy tér, (Hotel „Panonia”)

1 păr. chevreaux cu humbi pentru dame	7-50
1 păr. chevreaux cu șnururi pentru dame	7-
1 păr. chevreaux cu șnururi pentru bărbați	8-
1 păr. chevreaux cu humbi pentru bărbați	9-

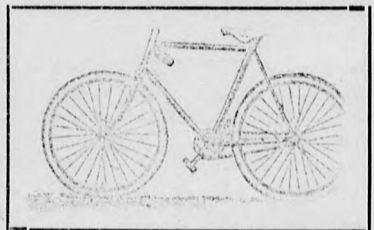
Ghețe p ntru copii dela 1'— cor.

Atelier mecanic și electrotehnic.
Beregszászy Antal Z.
Vársej-Versacej str. Deak Ferenc nr. 10.
vis-à-vis de biserica românească

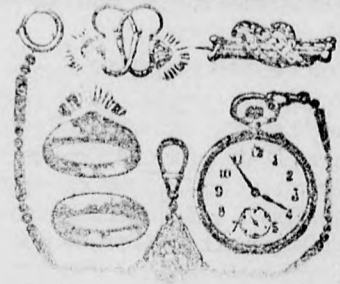
Execută totfelul de lucrări în bransa aceasta și anume mașini de cusut, biciclete, gramofone, aparate pentru cinematografe, aparate fotografice, instrumente speciale și brevete, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică, — cu prețuri ieftine.

Serviciu prompt și conștiințios.

B. 375 301

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 41. sz.

Se 125—80

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu brllante, obiecte de lux în argint și articole opice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaericele și ceasuri, pe lângă garanță. Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Ce faceți băeți! — Tata ne-a dat voie!
Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin
firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea „JACOBI”.

Fiecare cutie conține interesante fotografii Röntgen.

Magazin principal: [Go 548]
Magy. kir. dohány és szivar különlegeségi áruháza.

Pentru Crăciunul ortodox

cele mai ieftine jucării se vând la:

Magazinul Eisele

ARAD, str. Ceák-Ferencz nr. 2.
(E 713)

Dacă voți să faceți mare economie în bani

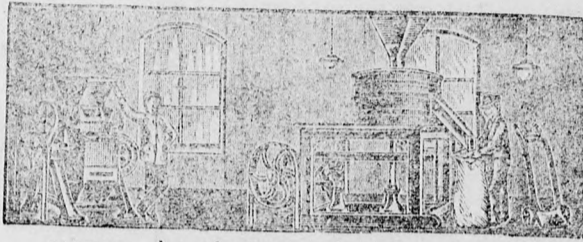
atunci necondiționat să cercetați noul magazin rețaurat de haine pentru bărbați, băeți și copii a lui

Korányi Jenő, Arad, Szabadság-tér.

Tot aici se află asortiment foarte bogat de tot felul de ghete, pălării și articole de modă pentru bărbați. Prețuri foarte ieftine. Ko 654

Grăbiți a vă folosi de acest prilej bun.

Cereți și răspânziți
„ROMÂNUL” și
„POPORUL ROMÂN”
pretutindeni!

MOTOR- ÉS GÉPGYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST.

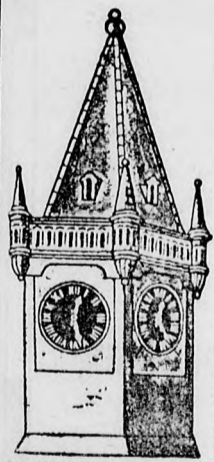
BIROU: VI. str. Podmaniczky nr. 61.
TELEFON: 85-29.
FABRICA: V., str. Váci 86.
TELEFON: 175-16.

EXECUTĂ:
aranjamente, rețauri și îngrrijiri, MOTOARE cu benzina, oleu brut, absorbitoare de gaz și gaz în scopuri industriale și economice.

Reparări de mașini, terminare, cu autogen, lucrări de strungărit, transmisii, aranjament pentru mori, pompe, mașini economice și aranjamente electrice, reparări de automobile, suturi pentru mașini, basenuri pentru apă și orice lucrări în această branșă

DEPOZIT PERMANENT DE AUTOMOBILE NOU ȘI UZATE

Mo 611

Fabrica nouă de OROLOAGE DE TURN Szánthó Gyula

fabricant de oroloage pentru turnuri
Nagyvára Damjanics-u. 30.

(Casa proprie).

Recomandă introducerea admirabilelor oroloage de aramă, cari trebuiesc trase tot la 2 zile odată, pentru liserici, palate, primării, fabrici și căsărmi. Se pregătesc oroloage pentru prețuri concenabile, garanție mai mulți ani. Repararea oroloagelor de turn se execută cu minuitate.

(Sa 88-80)

Urmașul lui OLASZ ANDRÁS

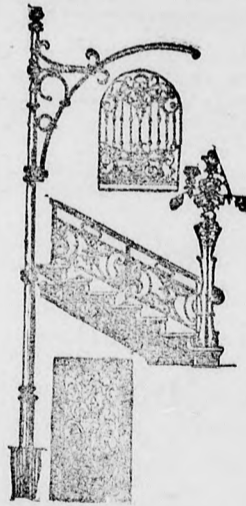
GROSZ FRIGYES
LĂCĂTUȘER PT. ZIDIRI ȘI PT. LUCRĂRI DE ARTĂ
ALBA-JULIA (Gyulafehervár) V., str. Széchenyi nr. 7.

Execut tot felul de lucrări în branșă mea, și anume: aranjamente pentru zidiri, porți de fier, grati, grăjuri pentru morminte, lucrări de lăcătușerie, acoperse de sticlă, reparări de mașini, zidiri pentru încălzit și cupitoare de fert, precum și reparări, obiecte de lux, etc. etc., cu prețurile cele mai convenabile și serviciu prompt.

Rog binevoitorul sprijin al on. public.

Cu stimă: (O 183-30)

Olasz András

Totfelul de mobile de fer și aramă, matrate,

se vând cu prețuri favorabile la

CZELL și FRANCK

fabrica de mobile de fer, aramă și bănci pentru școale

BRAȘOV.

Catalog de prețuri în limba maghiară și germană, se trimite gratis.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie.

ORENDT G. & FEIR W

(odinoară Societatea curelărilor)

Sibiu—Nagyszeben, Heltauerg. Str.
: : Cisnădici 45. : :

Magazin bogat în articole pentru călătoriat, călărit, vânat, sport și voiaj, sechi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini curele de cusut și legat. — Recomandă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite de picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cai dela soierile cel mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și cofere de călătorie. Comandele se efectuează constiințios.

Un milion altoi de vii

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Bobalna lângă Orăștie a cărui proprietar •

Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă. altoii sunt foarte frumoși și dezvoltati la perfecție.

Pentru vița lăferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fie care viticultor și proprietar de vițe să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnată administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințos, solid și prompt.

La cerere să trimite gratis și franco catalogul despre altoi de vițe cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna“
(A 589) Bobalna (u p. Szászváros).

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“ (purgativul de fiere) ^{al lui} SÁNDOR.

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică încuierea și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârșciuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativului de fiere „LAXA“ va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„Regenolul“ balsam de stomac ^{al lui} SÁNDOR

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fileri.

Originalul „LAXA“ și „REGENOLUL“ se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN
farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

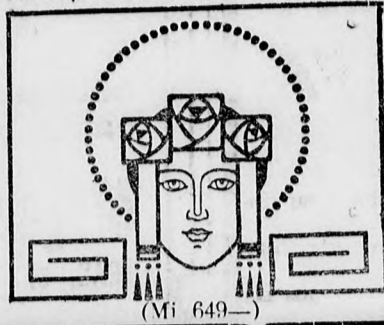
Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL“ la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

Mierzinsky Ferencz

atelier fotografic

TIMIȘOARA-FABRICĂ, bulev. Andrassy nr. 12.

(Mi 649—)

Lucrări fotografice excelente, înmăritri în acvarelă platină, oleu și argint bronz după oricare tablou. Specialități: fotografii de copii și grupuri, precum și totfelul de lucrări în această branșă, cu prețuri foarte moderate, execuție elegantă. Seara fotografieri la lumină electrică.

Telefon 13-41.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința On. public, că am deschis în Arad, str. Deák-Ferencz nr. 39, vis-à-vis de hotelul „Vadászkürt“

UN SALON MODERN DE FRIZERIE

corespunzător tuturor cerințelor moderne și igienice. Atrag binevoitoarea atențiune a On. public asupra faptului, că experiențele în această branșă mi le-am câștigat în orașele mari din străinătate și din patrie în baza cărora mi-am provăzut salonul cu cele mai bune mașini și aparate pentru spălătul părului, pentru uscătul părului și pentru masajul cu electricitate, apoi cu scaune americane.

Rugând binevoitorul sprijin al On. public, tot odată Vă aduc la cunoștință, că salonul meu este provăzut cu cel mai mare confort, iar prețurile sunt la fel cu al celorlalte saloane de primul rang din localitate.

Cerând binevoitorul sprijin On. public sunt

AUREL BODOGEAN,

(Bo 618)

barbier și frizer.

Plugul „JURENAK“

brevetat

mecanism simplu,
întrebuințare ușoară,
regulare ușoară,
cu aproape 50% ară mai mult,
” ” 30% reclamă mai puțină putere,
este cel mai perfect și este plugul viitorului,

Catalog de prețuri trimite cu plăcere:

(Ju 425)

„Jurenák“ szab. ekegyár részvénytárs. Marosvásárhely.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârșiri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgâiel, etc. folosește:

Purgativul de fier (epenhajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 flileri; o duzină 4 coroane
80 flileri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.
A R A D.

(Ro 227-104)

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

nr. 247-156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrássy nr. 29

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 18.

Hlobil János

Primul Institut cu putere electrică în Lugoj pentru vâpsirea stofelor, curățirea chimică a îmbrăcămintelor — și spălarea cu aburi —

LUGOJ, str. Bisericii 6.

TELEFON: 218.

Primește totfelul de comande pentru vâpsirea și curățirea hainelor de bărbați, dame și copii; precum și spălarea gulerilor, manșetelor, perdelelor și călcarea lor pe lângă prețuri ieftine. Comandele din p ovincie se execută prompt și conștiințios. (Ho 534-80)

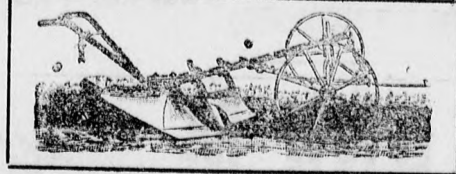
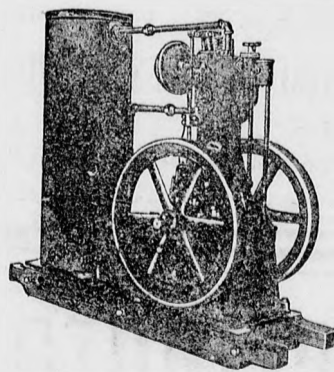
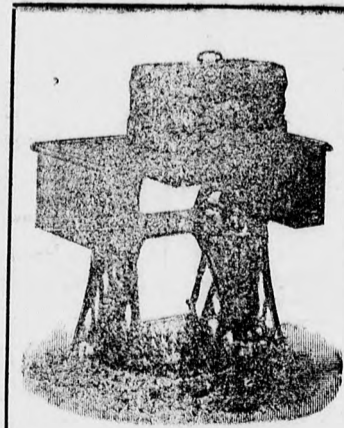
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5-6. Telefon nr. 808.

Atrag atențiunea on. public asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, tree-rat, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.

ACTIVA				Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1912.				PASIVA			
Cassa			26737 42	Capital social			379000				
Bon în Giro-Conto la Banca Austro-Ung.	11157 71			Fond de rezervă			95673 67				
La alte bănci	30 90		11188 61	Fondul hârtiilor de valoare			725 58				
Cambii de bancă	580197			Depuneri			577303 42				
Cambii cu acop. hipotecare	396969		977166	Cauțiuni			3000				
Imprumuturi hipotecare			262528	Reescompt			223884				
Obligațiuni cu cavenți			50600	Cont curent			100000				
Casa Institutului			36601 67	Dividendă nerădicată			138				
Realități de vândut			22163 54	Int. transitoare ant.			15926 30				
Efecte			40630	Profit jurat			40923 92				
Mobilier	3587 78										
10%, amortizare	367 78		3220								
Expositurile			3748 95								
Proteste			88								
Int. transitoare ant.			1902 70								
			1436574 89								1436574 89

DEBIT

Contul Perdere și Profit.

CREDIT

Interese de depuneri			30109 64	Interese cambii de bancă			30270 14
Interese de reescompt			25290 56	Interese cambii acop. hipotecare			32915 68
Interese de em. IV.			173 70	Interese Impr. hipotecar			26753 11
10%, amortizare din mobilier			367 78	Interese de efecte			3155 81
Salare			9058 89	Interese de întârziere			6554 60
Competință de timbru			443 14	Venite dela realități			1186
Dare directă			8161 64	Proviziuni			19446 26
Dare 10%, după Int. Depuneri			3010 96	Diverse venit			2227 41
Spese curente			4968 78				
Profit curat			40923 92				
			122509 01				122509 01

I. Chirilă, m. p.
director.

Szászabánya, la 31 Decembrie 1912.

Ion Raduțescu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Al. Coca, m. p. Pavel Corcan, m. p. Stefan Jucu, m. p. S. Vițan, m. p. Sofronie Mica, m. p. Nadasley Gy., m. p.

Comitetul de inspecțiune:

Subsemnata inspecțiune am examinat Contul Bilanț și Contul Perdere et Profit, confrontându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat exacte.

Szászabánya, la 11 Ianuarie 1913.

Pavel Vițan, m. p. George Șolla, m. p. Ioan Manciu, m. p. Teodor Ilana, m. p. Velca Strbu, m. p. Simeon Luca, m. p.
președ. Ca 748

László Ferencz

Execută: closete și pisioare cu desinfecare de apă, ulei etc.
Lucrări făcute până acum: în capitală Budapesta, Oradea-
mare, Seghedin, Beregszász, Cașovia, Cluj, Fiume, Szabadka,
Sibiu, Ujpest, Szatmárnémeti, Murăș-Oșorhei, Sarajevo, Pola,
Sofia, Baja, Zsolna, Miskolcz, etc. etc.

Birou: BUDAPESTA, VIII. bulev. Rákoczi nr. 2.

„Humia” pisoir patent cu desinfecare de oleu fără apă.
Import și lucrări de mori, plăci, oleu. Desodoriu pentru
desinfecare.

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinchigiu și mier.

BUDAPEST, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinchigiu, articole pentru bu-
cătărie și gospodărie, unelte
pentru miere. Fabricate de spe-
cialitate: măsuri de litru din
tinichea albă ori nickel, cane
pentru olei, lack ori petroleu,
faole, lămpi de carbid și alte
articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog trimis gratuit și
franco.

Jertagrafia

cele mai noi copii fotografice și în timpul cel mai scurt pe un fond curat,
și mai rezezi cu linii negre, cu o punctualitate sigură, potrivite
pentru planuri de prezentare autorităților execută ca o specialitate deosebită fabrica de hârtii
artistice a luiFellner Leó, BUDAPEST, V. Váci út 4. Telefon 28-48. Adresa pentru telegrame: „Postliv”
Budapest. — Apartament special pentru comenzi din provincie.

(E 594-20)

NEUMANN M.

magazin pentru haine de bărbați

furnizor al curții reg. și imp.

Magazin de haine pentru bărbați,
:: pentru copii și pentru fetițe ::

ARAD

No 600 Mărfuri excelente.

Despărțământ special pentru comenzi după măsură.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.